

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

In deze database vind je werkvormen en taalactiviteiten die je kunt gebruiken tijdens de les. Deze kunnen worden gebruikt in elke les en zijn geschikt voor leerlingen/studenten met NT2, maar ook voor overige leerlingen/studenten.

Klik op het cijfer om bij de juiste werkvorm uit te komen.

Spreken

Discussie	10	11	34
Betoog	14		
Presentatie	17	29	46
Voorlichting			
Instructie geven	28		

Gesprekken

Sollicitatie									
Feedback	31	34	36	37	38	54	56		
Informatief gesprek	25	39	40	41					
Interview	23								
Persoonlijk gesprek	15	18	19	20	21	26	37	40	54
Rollenspel	16	48	51						
Overleg	4	8	10	33	34	52			
Inspiratiegesprek	32	35	47						

Lezen

Tekst bestuderen	8	9	44	58	59	60
------------------	-------------------	-------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

Luisteren

Luisteren/ objectief doorvertellen-weergeven	3	28	41	43	52	53	55	61
Luisteren/ woordsoorten	12	25	61					
Luisteren / persoonlijk	22	55	56					
Fact-checken	42							

Schrijven

Verslag	5	57		
Artikel	57			
Betoog				
(Zakelijke) brief / mail	57			
Creatief schrijven	49	50	51	57
Feedback	30	33		
Verhaal	45	57		

[Ga naar bronvermelding](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Spelling

Spelling	<u>57</u>
Werkwoordspelling	<u>57</u>

Woordenschat

Voorzetsels	<u>8</u>	<u>60</u>	<u>61</u>						
Vergroten woordenschat	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>4</u>	<u>24</u>	<u>25</u>	<u>26</u>	<u>50</u>	<u>57</u>	<u>60</u>
Bijvoeglijke naamwoorden	<u>7</u>	<u>57</u>	<u>60</u>						
Woordsoorten	<u>9</u>	<u>12</u>	<u>60</u>						
Vergrotende/ overtreffende trap	<u>11</u>	<u>13</u>	<u>60</u>						
Ontkenningen	<u>13</u>	<u>60</u>							

Grammatica

Volgorde zin	<u>6</u>	<u>27</u>
--------------	----------	-----------

[Ga naar bronvermelding](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 1: Kaartje raden

Doel Het beïnvloeden van een positieve sfeer/ de leerlingen in beweging brengen/ vergroten woordenschat/ leerlingen leren associëren.

Aantal personen 6+ deelnemers.

Tijdsduur 10-20 minuten.

Opstelling Tafels aan de kant, stoelen in grote V-vorm.

Benodigheden Stopwatch (digitaal/ op telefoon)

Online mogelijk Ja

Spelregels:

Verdeel de groep in twee teams en zet deze schuin tegenover elkaar.

Een leerling uit een van de twee teams gaat voor de klas staan en krijgt een minuut de tijd om zoveel mogelijk kaartjes 'weg' te spelen. Laat de leerling die aan de beurt is een kaartje zien en deze gaat wat erop staat uitbeelden en/of omschrijven. Het uitbeelden doet de leerling voor het eigen team dat moet raden wat er op het kaartje staat. Zodra het woord geraden is krijgt de leerling het volgende kaartje te zien. Voor ieder weggespeeld kaartje krijgt men een punt.

Zegt een leerling per ongeluk een woord of een gedeelte daarvan dat op het kaartje staat dan telt het kaartje niet mee en volgt een time-out van tien strafseconden waarin niet geraden kan worden. Ik doe dat door hardop van tien terug te tellen naar nul.

Het team dat niet aan de beurt moet stil zijn.

De score wordt bijgehouden op een blaadje.

Leerlingen kunnen erg fanatiek worden en hard gaan roepen. Maak hierover afspraken.

Om de kaartjes te downloaden [KLIK HIER](#)

Variatie

Je kunt dit spel ook spelen met complimentenkaarten. Dan moeten leerlingen een vaardigheid of eigenschap omschrijven die op een kaartje staat. Ze mogen dan de geraden kaart geven aan iemand waarvan ze vinden dat het omschreven compliment het beste past. Zie voor meer uitleg: [KLIK HIER](#)

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 2: Lingo

Doel Het vergroten van de woordenschat

Aantal personen 3+ deelnemers

Tijdsduur 5 - 15 minuten

Opstelling

Benodigheden Een potlood en een vel papier

Online mogelijk ja

Stappen:

Laat de leerlingen binnen een bepaalde tijd (bijvoorbeeld twee minuten) zoveel mogelijk woorden opschrijven met 5 letters. Bekijk na deze twee minuten welke leerlingen de meeste woorden heeft gevonden.

Variatie:

Je kunt dit spel uitbreiden door de leerlingen woorden te laten maken met een ander aantal letters.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 3: Het gerucht

Doel Een oefening waarbij duidelijk wordt dat wanneer je iets doorvertelt het nooit een exacte weergave is van het oorspronkelijke verhaal. Leerlingen gaan nadenken over wat dat betekent wanneer ze luisteren naar roddels en wat het effect kan zijn van het doorvertellen van geruchten.

Aantal personen 6+ deelnemers

Tijdsduur 5 - 15 minuten

Opstelling Voor de klas een 'luisterstoel'

Benodigdheden Uitgeprinte verhalen

Online mogelijk nee

Stappen

1. Print de verhalen uit. [Klik hier](#).
2. Vier of vijf leerlingen wachten op de gang.
3. Een leerling zit op de luisterstoel en hoort het verhaal uit eerste hand van de docent die het voorleest.
4. De eerste leerling wordt van de gang gehaald en gaat op de luisterstoel zitten. De leerling die op de stoel zat wordt nu de verteller. De leerling moet proberen het verhaal zo goed mogelijk door te vertellen.
5. Vervolgens gaat de leerling die geluisterd heeft de volgende halen en vertelt het verhaal zoals deze het onthouden heeft door. En zo gaat het door.
6. De laatste leerling vertelt uiteindelijk de laatste versie aan de groep.
7. Het 'publiek' moet zo stil mogelijk zijn en moet proberen niet te reageren wanneer er fouten insluipen. Dat kan soms erg moeilijk zijn.
8. Probeer ervoor te zorgen dat alle leerlingen een keer op de 'luisterstoel' gezeten hebben.
9. Vaak blijft er maar weinig over van het oorspronkelijke verhaal. Het is goed om aan het eind het originele verhaal nogmaals voor te lezen. Bespreek klassikaal na aan de hand van onderstaande vragen en/of laat leerlingen een werkblad invullen. Voor een printbare versie van het werkblad: [KLIK HIER](#)

Variant

Maak groepjes mensen en hang er een kleur aan, zodat mensen in een bepaald pauze moment die kleur op moeten zoeken en daar de mensen treffen die ergens een link met elkaar heeft.

Nabespreking

Vragen voor de nabespreking:

- Hoe komt het dat het verhaal verandert?
- Wat valt vooral op?
- Wat gebeurt er met de non-verbale communicatie en de lichaamstaal. Hoe komt dit?
- Wat betekent dit voor wanneer je zelf een verhaal over iemand hoort?
- Wat kunnen de gevolgen zijn van zo'n doorverteld verhaal?

Werkblad

Om het geleerde op persoonlijke, reflectieve manier te verwerken kunnen leerlingen het werkblad invullen. Het kan ook een mooie huiswerkopdracht zijn.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

curio

curio.nl/expertisecentrumtaal

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 4: Cartoons en strips

Doel Het oefenen van grammatica en het gebruik van signaalwoorden.

Aantal personen 2+ deelnemers

Tijdsduur 5 - 15 minuten

Opstelling

Benodigheden Strips verdeeld in meerdere delen.

Online mogelijk Nee

De meeste Nederlandse dagbladen hebben tegenwoordig een of meerdere cartoontekenaars in dienst en publiceren dagelijks verschillende strips (soms zelfs een hele pagina vol). Vanwege rechten en vergoedingen aan auteurs is het helaas niet mogelijk hier voorbeelden van cartoon en strips op te nemen, maar sommige lenen zich er uitstekend voor om bepaalde grammaticale constructies uit te lokken.

Stappen:

1. Knip de afzonderlijke tekeningen van een strip uit.
2. Vraag de leerlingen deze in de goede volgorde te leggen (dit lokt sequentiële constructies uit, als 'eerst... dan...'). De tekstwolkjes bevatten vaak aanwijzingen voor de juiste volgorde (door middel van signaal- en verbindingswoorden of cohesieve elementen). Maar ook als er meerdere volgordes mogelijk blijken te zijn is dat prima: de leerlingen worden dan gedwongen hun voorkeur met argumenten te ondersteunen (wat kan leiden tot ondergeschikte zinnen met 'omdat' en 'want').

Voorbeelden van geschikte strips/ cartoons

- Sigmund van Peter de Wit in de Volkskrant
- S1ngle van Hanco Kolk en Peter de Wit
- Fokke & Sukke
- Peter van Straaten

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 5: Dictogloss

Doel Het reconstrueren van een tekst/ grammatica.

Aantal personen 3+ deelnemers

Tijdsduur 15-30 minuten

Opstelling Klassikale opstelling met groepjes

Benodigheden Strips verdeeld in meerdere delen.

Online mogelijk

Stappen

1. De docent leest, in normaal spreektempo, een (niet te lange) tekst voor aan de klas, terwijl de leerders luisteren.
2. De docent leest de tekst een tweede keer voor, waarbij de leerders aantekeningen maken.
3. De leerders gaan in groepjes van drie of vier uiteen en proberen samen, op basis van hun aantekeningen, de tekst te reconstrueren.
4. De gereconstrueerde tekst hoeft geen letterlijke weergave van het origineel te zijn, maar hij moet wel inhoudelijk kloppen en grammaticaal correct zijn.
5. Als de leerders klaar zijn vergelijken ze hun tekst met het origineel. De docent geeft waar nodig feedback. Cruciaal in dit proces is de derde stap, de reconstructiefase, waarin de leerders het met elkaar eens moeten zien te worden over de correcte formulering van de inhoud, omdat de tekst die zij gaan opleveren zowel inhoudelijk als grammaticaal moet kloppen.

Cruciaal in dit proces is de derde stap, de reconstructiefase, waarin de leerlingen het met elkaar eens moeten zien te worden over de correcte formulering van de inhoud, omdat de tekst die zij gaan opleveren zowel inhoudelijk als grammaticaal moet kloppen.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 6: Drie-in-een

Doel Formuleren goede Nederlandse zinnen d.m.v. theatersport genoemd ('De Lama's').

Aantal personen 4+ deelnemers

Tijdsduur 10-20 minuten

Opstelling Klassikale opstelling

Benodigdheden Papier/ schrijfgerei

Online mogelijk Nee

Stappen mondelinge variant:

1. Drie leerlingen nemen naast elkaar plaats.
2. Een vierde leerling (of de docent) speelt de rol van interviewer.
3. De interviewer vraagt de rest van de groep een (bijzondere) hobby te noemen.
4. De interviewer gaat nu de drie leerlingen over deze hobby vragen stellen.
5. Maar: de drie leerlingen vormen samen één persoon en geven als één persoon antwoord op de vragen van de interviewer waarbij ze om de beurt één woord zeggen.

Toevoeging:

Deze werkvorm wordt over het algemeen zowel door de 'spelers' als het 'publiek' (de rest van de klas) als bijzonder leuk ervaren. De crux zit hem in het samen formuleren van een goede Nederlandse zin. Stel dat als de eerste vier woorden van de zin zijn genoemd 'ik-heb-een-groot', dan moet daarop uiteindelijk een onzijdig zelfstandig naamwoord volgen ('hart', 'gevoel', 'huis').

Komt de leerling desondanks met een de-woord ('auto', 'duim', 'tas'), dan kan de rest van de klas hem/ haar op deze fout wijzen.

Stappen schriftelijke variant

1. Twee leerlingen schrijven op een vel papier de cijfers 1 t/m 12 onder elkaar.
2. Leerling A schrijft bij 1 een woord op en geeft het papier door aan B.
3. B doet hetzelfde bij 2 en geeft het papier terug aan A.
4. Dit gaat zo door tot A en B samen een zin van (bijvoorbeeld) twaalf woorden hebben gemaakt.
Bij deze variant kan in plaats van met duo's ook in grotere groepen worden gewerkt met drie, vier of zes leerlingen.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 7: Foto's

Doel Formuleren goede Nederlandse zinnen d.m.v. theatersport genoemd ('De Lama's').

Aantal personen 4+ deelnemers

Tijdsduur 10-20 minuten

Opstelling Klassikale opstelling

Benodigdheden Papier/ schrijfgerei

Online mogelijk Nee

Stappen:

1. Werk in drietallen. Elke leerling krijgt afbeeldingen van drie kunstwerken.
2. Uit deze foto's kiest elke leerling zijn/haar favoriete en minst favoriete kunstwerk.
3. Leerling A en B gaan raden waarop de keus van leerling C is gevallen en waarom.
4. Leerling C vertelt uiteindelijk wat zijn/ haar keuze was en waarom. In dit voorbeeld worden vooral bijzinnen uitgelokt ('Ik denk dat..., omdat...').

Variant:

Als alternatief kan gekozen worden voor het werken met portretten: twee (of meer) leerlingen kijken samen naar de afbeelding van een persoon en moeten bedenken hoe oud deze persoon is, wat zijn beroep is, of hij getrouwd is, wat zijn eigenschappen zijn, enzovoort. Dergelijke vragen stimuleren het gebruik van bijvoeglijke naamwoorden. Het gebruik van de verleden en toekomstige tijd kan worden uitgelokt door te vragen naar wat de persoon in kwestie vroeger heeft meegemaakt, respectievelijk wat de leerlingen denken dat de toekomst hem zal brengen.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 8: Informatiekloof

Doel Interactie tussen leerlingen/ informatie uitwisselen.

Aantal personen 2+ deelnemers

Tijdsduur 10-20 minuten

Opstelling Klassikale opstelling

Benodigheden Twee varianten van dezelfde tekst

Online mogelijk Nee

Mensen zijn gedwongen met elkaar informatie uit te wisselen als de een meer of andere dingen weet dan de ander. Een taak waarbij sprake is van een dergelijke informatiekloof leidt daarom altijd tot de nodige interactie.

Stappen:

1. Je zorgt voor een tekst met twee varianten. Deze kunnen gebruikt worden om de aandacht van leerlingen op een bepaalde vormkwestie te richten. Daarbij worden in een originele tekst kleine veranderingen aan gebracht. We maken twee varianten, die in lichte mate verschillen van het origineel en van elkaar, bijvoorbeeld wat betreft de voorzetsels.
2. We geven nu variant A aan de ene leerling en variant B aan de andere leerling (de leerlingen mogen elkaars teksten niet lezen).
3. Door onderling overleg moeten ze er nu samen achter zien te komen op welke punten de teksten van elkaar verschillen en bepalen wat het juiste voorzetsel is (en waarom).

Variatie:

Vaak is het mogelijk om een en dezelfde tekst voor verschillende vormkwesties te gebruiken. In onderstaande varianten gaat het om de voorzetsels, maar we zouden ook veranderingen hebben kunnen aanbrengen in de werkwoorden of in de signaal- en verbindingswoorden.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 9: Knippen en plakken

Doel Grammatica/ woordsoorten oefenen

Aantal personen 2+ deelnemers

Tijdsduur 10-20 minuten

Opstelling Klassikale opstelling

Benodigheden Twee varianten van dezelfde tekst

Online mogelijk Nee

Stappen:

1. Bewerk een tekst door er in het ene geval woorden aan toe te voegen en er in het andere geval woorden uit weg te laten. In beide gevallen hebben
2. Leerlingen gaan in twee- of meertallen de gewijzigde teksten weer in originele staat terugbrengen.

Voorbeeldtekst:

In onderstaand voorbeeld zijn de toevoegingen en weglatingen vrij willekeurig gebeurd, maar dit kan eventueel op een systematischer manier, bijvoorbeeld door te focussen op een bepaalde woordsoort, zoals lidwoorden, voorzetsels of voornaamwoorden. Verder moet worden opgemerkt dat in de onderstaande knipversie de overtollige woorden gecursiveerd zijn, terwijl in de plakversie met een V de plaats van de ontbrekende woorden is aangegeven. Het spreekt vanzelf dat de leerlingen deze clues niet krijgen aangeboden.

Voorbeeld:

Schiphol verbiedt roken - oorspronkelijke tekst Rokers krijgen het in het nieuwe jaar zwaar als ze via Schiphol vliegen. Achter de paspoortcontrole geldt vanaf 1 januari een totaal rookverbod. Dat houdt in dat er in dit deel van de luchthaven ook geen sigaret, sigaar of pijp meer mag worden opgestoken in de cafés en restaurants. Schiphol is de eerste grote Europese luchthaven die het rookverbod zo drastisch doorvoert.

Knippen: Streep in elke zin het overtollige woord weg

Rokers krijgen het in het nieuwe jaar zwaar als ze om via Schiphol vliegen. Achter de paspoortcontrole geldt nog vanaf 1 januari een totaal rookverbod. Dat houdt in dat er in dit deel van de luchthaven ook geen sigaret, sigaar of pijp meer mag worden opgestoken in de cafés en op restaurants. Schiphol is de eerste grote Europese luchthaven die of het rookverbod zo drastisch doorvoert. X

Plakken: Voeg in elke zin het ontbrekende woord toe

Rokers krijgen V in het nieuwe jaar zwaar als ze via Schiphol vliegen. Achter de paspoortcontrole geldt vanaf 1 januari V totaal rookverbod. Dat houdt dat er in dit deel van de luchthaven ook V sigaret, sigaar of pijp meer mag worden opgestoken in de cafés en restaurants. Schiphol is de eerste grote Europese luchthaven die V rookverbod zo drastisch doorvoert.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 10: Logische problemen

Doel Het oplossen van hersenkrakers d.m.v. logisch redeneren/ overleggen.

Aantal personen 4+ deelnemers

Tijdsduur 10-20 minuten

Opstelling Klassikale opstelling

Benodigheden Puzzels (online www.puzzle.dse.nl of op papier)

Online mogelijk Nee

Stappen:

1. Leg het probleem/ de puzzel voor aan de gehele groep/ kleinere groepjes.
2. Geef de groep de tijd om het op te lossen. Laat ze brainstormen over mogelijke oplossingen.
3. Laat de groepjes hun oplossing presenteren aan de klas.

Voorbeeld: Woekerende waterlelie

In het midden van een ronde vijver groeit een prachtige waterlelie. De waterlelie verdubbelt dagelijks in oppervlak. Na precies twintig dagen is de vijver volledig bedekt door de waterlelie.

Vraag: Na hoeveel dagen is de helft van de vijver bedekt door de waterlelie?*)

Voorbeeld: Lastige lamp

In een kamer bevindt zich een gloeilamp. Buiten de kamer bevinden zich drie schakelaars, waarvan er slechts één met de lamp is verbonden. In de beginsituatie staan alle schakelaars op 'uit' en brandt de lamp niet.

Vraag: Als je maar één keer de kamer in mag gaan om te controleren of de lamp al dan niet brandt (je kunt dit namelijk van buitenaf absoluut niet zien), hoe kun je dan te weten komen met welke van de drie schakelaars je de lamp kunt aan- en uitdoen?**)

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 11: Prioriteren

Doel Prioriteren/ Gebruik vergrotende en overtreffende trap

Aantal personen 4+ deelnemers

Tijdsduur 10-20 minuten

Opstelling In groepjes

Benodigheden Diverse voorwerpen, afhankelijk van de gekozen locaties/ personen.

Online mogelijk Nee

Stappen:

1. De leerlingen selecteren zes voorwerpen uit een dozijn of meer voorwerpen. Dit doen ze in overleg met elkaar. Ze moeten deze meenemen naar een bepaalde locatie. Dit kan gaan om de oceaan, de woestijn of de Noordpool, maar dit lijstje kan gemakkelijk worden uitgebreid met plekken als de Nederlandse les, het sollicitatiegesprek, het ziekenhuis, enzovoort.
2. De leerlingen gaan met elkaar in gesprek welk voorwerp op nummer een staat, welke op twee, welke op drie etcetera. Zorg ervoor dat iedereen zijn zegje mag doen.

Voorbeeld 1: De oceaan

Welke zes dingen neem je mee naar...

De oceaan

Een vlog, lucifers, vuurpijlen, roeispanen, een olielamp met olie, een verrekijker, een zeekaart, een mes, een reddingsvest, touw, water, een tent, dekens, een kompas, vishaken.

De woestijn

sigaretten, dekens, touw, een horloge, gedroogde dadels, Een oliekachel met olie, potloden, een mes, een vergrootglas, drie jerrycans met water, een stretcher, een hoed, een paar oude kranten.

De noordpool

Touw, een schep, een radio, een zaklamp, een houweel, explosieven, batterijen voor de zaklamp, een jerrycan met water, een horloge, warme kleren, een vuuraansteker, een kompas, een helm, een ehbo-doos, krijt.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 12: Woord-voor-woord verstaan

Doel Aandacht voor de kleine woordjes (functiewoorden) in zinnen.

Aantal personen 2+ deelnemers

Tijdsduur 10-20 minuten

Opstelling Klassikale opstelling

Benodigheden Fragment en een uitgeschreven script, waarin lastige functiewoorden zijn weggelaten..

Online mogelijk Nee

Uit de mond van een Nt2-leerder kun je vaak een zin horen als 'Ik ben niet mee eens' in plaats van 'Ik ben het er niet mee eens' of 'Ik ben met je eens' in plaats van 'Ik ben het met je eens'. Het gaat bij de weggelaten woorden vaak om die kleine, en daardoor moeilijk te horen functiewoorden als 'het', 'er', 'de', 'een' of 'te'. Een manier om de aandacht van de leerders op dit soort woorden te richten is het woord-voor-woord verstaan, waarbij de leerders een (deel van een) gesprek letterlijk moeten uitschrijven.

Stappen:

1. Geef de leerlingen een uitgeschreven script van een fragment.
2. Laat de leerlingen het fragment horen.
3. Speel het fragment een tweede keer (of derde) af en vraag de leerlingen de opengelaten plekken in het script aan te vullen door goed te luisteren naar het fragment.
4. Bespreek met de groep na wat de gemiste woorden moeten zijn.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 13: Zoek de verschillen

Doel Verwoorden van verschillen in afbeeldingen/ zinsbouw en woordenschat vergroten.

Aantal personen 2+ deelnemers

Tijdsduur 10-20 minuten

Opstelling Klassikale opstelling

Benodigheden Twee verschillende, bijna identieke afbeeldingen.

Voorbeelden vind je op internet, www.spotthedifference.com.

Online mogelijk Nee

De taak waarbij verschillen tussen twee (bijna) identieke afbeeldingen opgespoord moeten worden kennen we uit jeugdbladen en van de belspelletjes op televisie. Maar ook op internet zijn ze te vinden, bijvoorbeeld op www.spotthedifference.com. En wie in Google 'vroeger en nu' intikt of 'past and present' of 'hier et aujourd'hui' komt op allerlei sites met foto's van steden waarin een bepaalde plek in verleden en heden vanuit dezelfde positie is gefotografeerd.

Stappen:

1. Verdeel de klas in groepjes van 2 a 3 personen.
2. Geef de leerlingen twee bijna identieke afbeeldingen en vraag hen te zoeken naar de verschillen.
3. Laat de leerlingen de verschillen kort noteren.
4. Vraag de leerlingen naar de overeenkomsten bij bijvoorbeeld foto's van vroeger en nu.
Daarbij kunnen vragen aan de orde komen als 'wat is er veranderd?' 'waarom is dat veranderd?' en 'wat vind je mooier?' De structuren die met deze vragen worden uitgelokt betreffen ontkenningen ('geen auto's', 'niet druk'), causale relaties ('omdat...') en de trappen van vergelijking ('drukker', 'ruimer', 'het mooist').

Variatie:

De taak waarbij verschillen tussen twee (bijna) identieke afbeeldingen opgespoord moeten worden kennen we uit jeugdbladen en van de belspelletjes op televisie. Maar ook op internet zijn ze te vinden, bijvoorbeeld op www.spotthedifference.com. En wie in Google 'vroeger en nu' intikt of 'past and present' of 'hier et aujourd'hui' komt op allerlei sites met foto's van steden waarin een bepaalde plek in verleden en heden vanuit dezelfde positie is gefotografeerd.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 14: Rood-groen/ Ga staan als

Doel Instappen en interactie creëren, evt. op inhoud

Aantal personen 8+ deelnemers

Tijdsduur 5 - 15 minuten

Opstelling Theateropstelling tot halve cirkel tot klaslokaal

Benodigheden Een rood + groen voorwerp (kaartje)

Online mogelijk Ja

Deze in-checker is erg laagdrempelig en zet je plenair in bij de aftrap, maar ook op momenten dat je op een leuke manier wat meer interactie wil creëren; als kennismaker, als inventarisatie of toetsing op een thema, als stellingname op inhoud, of als evaluator. De mogelijkheden zijn eindeloos.

Stappen:

1. Voor deze werkvorm zul je een aantal stellingen, vragen, of dilemma's voor moeten bereiden. Alle deelnemers kunnen daar vervolgens met twee antwoorden op reageren. De groene kaart is ja/waar/eens en de rode kaart is nee/ niet waar/ oneens.
2. Poneer de vraag of stelling en alle deelnemers geven via rood/groen aan wat hun antwoord is. Van '23 is een priemgetal, waar of niet' tot 'Oranje heeft de beste voetbalploeg, wat vind jij?' tot 'Wie is er al langer dan 10 jaar in dienst?'. Je kunt alle kanten op met je stellingen, vragen of dilemma's.
3. Zoek de interactie met enkele deelnemers naar aanleiding van hun antwoord. Zorg hierbij dat een rood antwoord en een groen antwoord aan bod komt.
4. Benoem ook wat je ziet ("Ik zie heel veel rood, dus jullie zijn het grotendeels oneens met deze stelling, hoe denk jij dat dat komt Frank?")

Variant:

Heb je geen kaarten bij de hand? Laat deelnemers staan/zitten als manier om antwoord te geven. Bijvoorbeeld: "Ga staan als jij een achtergrond hebt in X". Let op dat alle deelnemers in staat zijn om te gaan.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 15: De netwerkwand

Doel Deelnemers verbinden voor gerichte interactie

Aantal personen 12 - 30 deelnemers

Tijdsduur 15 minuten en tussentijds

Opstelling Een pinbord bij binnenkomst met voldoende plek

Benodigheden Idealiter een Neuland Pinbord met kaarten

Online mogelijk Nee

Deze werkvorm legt visueel vast waar verbindingen in een groep liggen. Jij bepaalt wat je mensen laat opschrijven en hoe je linkjes kunt maken. De mensen halen daar hun verbindingen uit en kunnen elkaar gerichter vinden én inspireren.

Vorbereiding:

Maak kaarten met enkele vragen die de deelnemers bij binnenkomst gaan invullen. Let erop dat dit invullen binnen een paar minuten moet kunnen gebeuren.

Zorg voor een mix van inhoudelijke en persoonlijke vragen, zoals:

- Waar zou jij je graag in willen ontwikkelen
- Wat is een expertise waar anderen jou om kunnen vragen
- Welke inspirerende quote helpt jou op moeilijke momenten
- Welke boek vind jij echt een aanrader
- Wat is jouw grootste hobby
- Wat zou je willen veranderen aan ...

Stappen:

1. Geef elke deelnemer bij binnenkomst een kaart die ze dienen in te vullen en op te hangen.
2. De deelnemers hangen vervolgens hun kaart op en kunnen de andere kaarten bekijken. Je kunt ze later in de sessie ook de kans geven om andermans kaarten te bekijken.
3. Wat je dan kunt doen is een keuze: koppel mensen aan elkaar aan wederzijdse interesses, tegenovergestelde quotes of juist matchende hulpvragen / expertise aanbieden. Op deze manier kun je mensen aan elkaar verbinden die op een specifiek vlak iets voor elkaar kunnen betekenen. In hulp, in herkenning of in kansen. Net wat jij hiermee wilt bereiken. Of je laat het op zijn beloop.
4. Laat men hier op een gearrangeerd moment of een pauze moment het gesprek met elkaar aangaan en zo eventueel notities toevoegen aan het bord met steekwoorden uit hun gesprek, zodat anderen daar weer iets mee kunnen.
5. Optie: je kunt mensen ook de keuze geven om iemand op te zoeken op basis van iets dat ze interessant vinden. Zorg er dan voor dat iedereen naamkaartjes heeft zodat je weet wie je moet aanspreken.

Variant:

Maak groepjes mensen en hang er een kleur aan, zodat mensen in een bepaald pauze moment die kleur op moeten zoeken en daar de mensen treffen die ergens een link met elkaar heeft.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 16: Op een borrel

Doel De groep op een grappige wijze bij elkaar brengen

Aantal personen 12 - 25 deelnemers

Tijdsduur 10-15 minuten

Opstelling Open ruimte met plek om rond te lopen

Benodigheden Kaartjes met rollen/personages

Online mogelijk Nee

Soms organiseer je een bijeenkomst waarbij mensen elkaar niet kennen. De binnenkomst is dan vaak wat lastig. Mensen vragen zich af 'waar ga ik het over hebben en bij wie zal ik gaan staan?' Voor de ene persoon is dit makkelijk, voor een ander juist wat moeilijk. Met een ludieke oefening als deze laat je mensen op een grappige manier meteen in actie komen. Juist door niet zichzelf te hoeven zijn.

Stappen:

1. Zorg dat je net zoveel kaartjes hebt als het aantal deelnemers en noteer op elk kaartje een rol die deze persoon gaat spelen.
2. De rollen zijn allemaal te vinden op een fictieve borrel, zoals een bruiloft, jubileum of een andere setting waarbij familieleden/vrienden/collega's in grote verdeling aanwezig zullen zijn. Denk voor de rollen aan:
  - Vrolijke bruid Emma, getrouwd met Geert
  - Zenuwachtige bruidegom Geert getrouwd met Emma
  - Francien, de strenge moeder van de bruid
  - Roelof, de ubervriendelijke ex van Emma
  - Suzy, de jaloerse vriendin van Emma
  - Dirk, de broer van de bruidegom, drinkt iets te veel
  - Enz.
  - Is het moeilijker of gemakkelijker om 'acterend' de borrel in te stappen?
  - Heb je meer of minder mensen gesproken in jouw rol vs jezelf?
  - Waren er rollen die je liever had gehad? Waarom?
3. Geef elke deelnemer bij binnenkomst een kaart zonder dat ze zien welke rol ze spelen en laat ze dit alleen, zonder dat anderen dat zien, bekijken. Op de kaart staat een korte uitleg van wie ze zijn en in die hoedanigheid stappen ze 'de borrel in'. Je kunt er eventueel nog een laag aan toevoegen, bijvoorbeeld Francien, de moeder van de bruid, die niet heel blij is dat haar dochter met Geert trouwt. De keuze is aan jou!
4. Laat gebeuren wat gebeurt. Haal iedereen na circa 10 minuten plenair bij elkaar en beraag de groep hoe het was om op deze manier de bijeenkomst te starten.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 17: Dierenassociatie

Doel Elkaar beter leren kennen

Aantal personen 3+ deelnemers

Tijdsduur 10 minuten

Opstelling Halve cirkel of open ruimte

Benodigheden Papier en stift

Online mogelijk Ja

Deze kennismakende werkvorm maakt gebruik van beeldtaal. Deze taal versterkt de creativiteit en het herinnerende vermogen van het brein. En zeg er als facilitator op het begin gelijk bij (om onzekerheid of weerstand te voorkomen) dat men geen Picasso hoeft te tekenen;) Het gaat om de kracht van visualisatie en metaforen, niet om de mooiste tekening.

Stappen:

1. Laat iedere deelnemer papier en stift pakken.
2. Geef vervolgens de instructie om na te denken over typische kenmerken van zichzelf en deze te vertalen in een toepasselijk dier. "Als jij een dier zou zijn, wat zou je dan zijn en waarom? Maak hier een eenvoudige tekening van"
3. Vul eventueel aan: voor mensen die meer uitdaging willen of simpelweg niet kunnen kiezen: je mag dieren combineren! Bijvoorbeeld: "Ik zie mezelf als een fladderend konijn. Het konijn staat voor nieuwsgierigheid en het graag samen zijn. Maar ik fladder daarnaast ook van links naar rechts omdat ik continu nieuwe dingen wil leren en overal aan bij wil dragen."
4. Terwijl de deelnemers tekenen voeg je toe: "De betekenis die jij het geeft, is de betekenis die jouw tekening heeft. Alles is goed. Wat jij zegt dat het is, dat is het. Het gaat niet om de tekening maar om het verhaal wat je erbij vertelt."
5. Je kunt kiezen of je de bespreking plenair doet (bij een kleine groep, 6-8 personen) of in kleine groepjes. In dat laatste geval laat je de deelnemers rondlopen en zichzelf in duo's of trio's aan elkaar voorstellen. Laat dan meerdere rondes plaatsvinden.
6. Na afloop kun je de oefening leuk afronden door te vragen wie er iets opvallends of verrassends heeft gehoord bij een collega-deelnemer en dit kort te bespreken.

Idee:

Wil je meer diepgang aan deze oefening geven? Dan kun je bij deelnemers die elkaar al kennen een element toevoegen. Laat ze hiervoor bij iedereen die zich voorstelt aan de hand van zijn/haar dier een aanvullend kenmerk bedenken van dat dier wat ze wel (of juist niet) bij die persoon vinden passen.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 18: Mijn naam staat voor...

Doel Elkaar op een persoonlijkere manier leren kennen

Aantal personen 3+ deelnemers

Tijdsduur 5 - 15 minuten

Opstelling Open ruimte

Benodigdheden A4 en stift

Online mogelijk Ja

Deze kennismakende oefening zorgt ervoor dat je elkaar iets breder leert kennen. Je vertelt namelijk gegarandeerd andere dingen over jezelf dan dat je in een standaard-voorstelrondje zou vertellen. Ook is dit een fijne oefening als je mensen wil verbinden op persoonsniveau en niet op professioneel niveau.

Stappen:

1. Vraag de deelnemers om een A4- papier te pakken en met stift de letters van zijn/haar voornaam onder elkaar te noteren. Geef hierbij aan dat er groot geschreven moet worden én dat mensen met een korte voornaam enkele letters van hun achternaam erbij mogen pakken.
2. Geef vervolgens de instructie dat van iedere letter een eigenschap of kenmerk gemaakt moet worden (zorg dat je een A4tje met je eigen voorbeeld kunt laten zien).
3. Bij een kleine groep (max 6 personen) kun je vervolgens iedereen plenair z'n A4tje laten toelichten maar wil je meer effect en deelnemers op elkaar laten reageren? Dan kun je er ook voor kiezen om iedereen door de ruimte te laten lopen om vervolgens in tweetallen uit te wisselen. Doe dit dan enkele rondes zodat iedereen meerdere personen te spreken krijgt. Ook kun je deelnemers stimuleren om op bijvoorbeeld één element een vraag te stellen.

Idee:

Wanneer de deelnemers elkaar al wat beter kennen, is het erg leuk om niet de eigen naam aan te vullen maar dit voor een ánder te doen. Doe dit bijvoorbeeld door na stap 1 in een grote kring te gaan staan en ieder zijn/haar blaadje (met eigen naam) door te geven aan de persoon rechts. Deze vult vervolgens de karaktereigenschappen/ kenmerken van deze persoon aan. Bespreek plenair of in subgroepen. Deze variant geeft een vaak positieve, eerlijke en verbindende toevoeging aan de sessie.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

WERKVORM 19: De tijdlijn

Doel Anders kennismaken (juist als je elkaar al kent)

Aantal personen 3+ deelnemers

Tijdsduur 5 - 15 minuten

Opstelling In de ruimte naast een muur

Benodigheden Een uitgeprinte tijdlijn, post-its en stiften

Online mogelijk Ja

Als je een grotere bijeenkomst organiseert dan is er meestal een inloopmoment voorafgaand aan de start. Het werkt goed en verbindend om je deelnemers dan al een kleine opdracht te geven. Dit helpt hen ontspannen en het stimuleert onderling contact. De tijdlijn kost wat voorbereiding maar is wel heel leuk;)

Stappen:

1. Hang in de ruimte A4tjes met de decennia (eventueel opgeleukt met toepasselijke foto's zoals hiernaast).
2. Geef bij binnenkomst iedere deelnemer een post-it + stift en de instructie: "Als je in een tijdmachine zou mogen stappen en voor 1 dag terug in de tijd kan zijn, waar op de tijdlijn stap je dan uit? Plak daar de post-it met jouw naam op".
3. Zorg dat je na de opening en eventuele check-in een moment pakt voor de Tijdlijn. Laat de groep in drietallen uitwisselen waar hun post-it hangt. Geef hier een gekaderde tijd voor, bijvoorbeeld 2 minuten per persoon maakt een totaal van 6 minuten.

Deze werkvorm kun je online misschien nog wel gemakkelijker uitvoeren. Je voegt dan een eigen gemaakte of onderstaande tijdlijn toe aan Miro, Jamboard of een ander digitaal whiteboard en laat alle deelnemers een eigen post-it plakken op de tijdlijn om vervolgens plenair of in breakout- rooms te bespreken.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 20: Portret raden

Doel Elkaar van een andere kant leren kennen

Aantal personen 3+ deelnemers

Tijdsduur 15 – 30 minuten

Opstelling Stoelen zonder tafels in kleine groepjes

Benodigheden (voorgeschreven) a4-tjes en stiften

Online mogelijk Ja

Wil je elkaar op een net wat andere manier leren kennen? Wil je een oefening met verrassing en een lach? Laat iedereen een portretje maken met een aantal verrassende elementen. Hier beneden lees je hoe.

Stappen:

1. Elke deelnemer krijgt een A4tje met een eenvoudig template met bijvoorbeeld de vragen:
  - een minimalistisch zelfportret
  - zijn/haar bijnaam van vroeger of nu
  - een favoriet guilty-pleasure liedje
  - een gekke tic/gewoonte
2. Laat iederde ze in stilte invullen.
3. Maak groepen van maximaal 8 personen en laat ze tiedereen in een grote kring (staand of zittend).
4. Laat alle ingevulde papieren bij jou inleveren waarna jij ze op de kop in het midden van de kring legt.
5. Deelnemer 1 pakt een vel, leest alles voor en gokt vervolgens van wie dit profiel is. Is het correct? Bevrraag de persoon kort over z'n antwoorden ("Luister jij écht death-metal??"). Hij/zij pakt daarna het volgende a4tje.
6. Ga zo door totdat iedereen geweest is.
7. Nog meer tijd? Of groepjes die eerder klaar zijn? Dan kun je iedereen, mits er minimaal 2 groepjes klaar zijn, iemand opzoeken uit een ander groepje om hun eigen portret met elkaar uit te wisselen en daarop te bevragen. Je kunt dit zoveel rondes doen tot dat alle groepjes klaar zijn. Zo voelen de laatste groepjes ook wat meer druk om richting afronding te gaan.

Idee:

Verzamel alle 'guilty pleasures' en zet ze ter plekke in een afspeellijst (Spotify) en speel deze af in tijdens de lunch-pauze. Dit roept direct herkenning, humor en verbinding op.

Template:

Zo zie ik er uit	Mijn bijnaam (vroeger of nu)
Mijn gekste tic/ gewoonte	Mijn guilty pleasure liedje

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 21: Stel mij eens voor

Doel Elkaar inschatten

Aantal personen 4+ deelnemers

Tijdsduur 10 minuten

Opstelling Open ruimte met beplakbare muren

Benodigheden Ingevuld flipover-vel en stift

Online mogelijk Ja

Deze kennismaker is leuk om te doen in kleine teams waar men elkaar nog wat beter mag leren kennen (om zo-doende de samenwerking te bevorderen) of bijvoorbeeld in schoolklassen waarbij de docent dichter bij de leerlingen wil komen. Je kunt iedere bijeenkomst iemand centraal zetten.

Stappen:

1. Hang een aantal flipover-vellen in de ruimte en noteer op ieder vel een vraag.
2. Bijvoorbeeld:
  - Welk radiostation luister ik?
  - Wat kijk ik op Netflix?
  - Wat zijn mijn hobbies?
  - Wat is mijn favoriete vakantiebestemming?
  - In welk type huis woon ik?
  - Wat wilde ik vroeger worden?
3. Stel 1 persoon centraal.
4. De overige collega's gaan ieder voor zichzelf hun inschatting over deze persoon maken door op ieder vel een post-it te plakken met het antwoord wat hij/zij denkt.
5. Iedereen klaar? Dan mag de centrale persoon aan de hand van de flipover-vellen toelichten wat het juiste antwoord is.

Tip:

Deze oefening kun je ook klaarzetten bij de inloop van een sessie zodat deelnemers hier alvast mee kunnen beginnen. Je kunt dit zelfs asynchroon inzetten. Stuur vooraf met de uitnodiging in Jamboard (zie onderstaand voorbeeld) een format mee dat iedereen alvast mag invullen.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 22: Levend domino

Doel Kennismaking op een luchtige manier

Aantal personen 8 - 20 deelnemers

Tijdsduur 5 – 15 minuten

Opstelling Staand in de ruimte

Benodigheden N.v.t.

Online mogelijk Nee

Wees maar niet bang: deze levend domino is NIET de variant van de ‘vallende blokjes’ Maar de variant met de ‘aanleggende blokjes’. Dat maakt deze oefening heel geschikt wanneer je een groep op een luchtige manier wil laten kennismaken met elkaar.

Stappen:

1. Laat de groep in een losse kring staan. Vraag de groep wat de kenmerken van ‘domino’ zijn. De grootste kenmerken zijn dat je op zoek gaat naar ‘gelijken’ om zo een slang van steentjes te kunnen vormen totdat alle stenen op zijn. Deze levende domino heeft hetzelfde principe.
2. Geef de instructie: “Zo meteen gaat 1 persoon de domino openen door een karaktereigenschap/kenmerk/interesse van zichzelf te benoemen. Ben of heb jij deze ook? Dan mag je aansluiten. Letterlijk. Door ernaast te gaan staan. Op dat moment herhaal je de betreffende eigenschap én... voeg je er zelf eentje aan toe. Want een dominosteen bestaat uit 2 vakken nietwaar? Diegene die zich in deze eigenschap herkent, sluit hierop aan en herhaalt de betreffende eigenschap en voegt er een nieuwe aan toe. Op die manier ontstaat vanzelf een hele slang.”
3. Voeg eraan toe dat er maar 1 persoon per keer mag aansluiten, ook al zijn er meerdere personen die zich herkennen.

Varianten:

- Speel de Domino met specifieke thema's. Bijvoorbeeld: kwaliteiten & competenties, stage-ervaringen of ‘mijn jeugd’.
- Met een kleine groep voeg je wat meer dynamiek toe door degene die vooraan in de slang staat óók weer mee te laten doen. Hierdoor komt de slang als het ware in beweging.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 23: Dialoogcirkels

Doel Kennismaking in verbinding

Aantal personen 8 – 50 deelnemers

Tijdsduur 20 - 30 minuten

Opstelling Zittend in cirkelopstelling (zie voorbeeld)

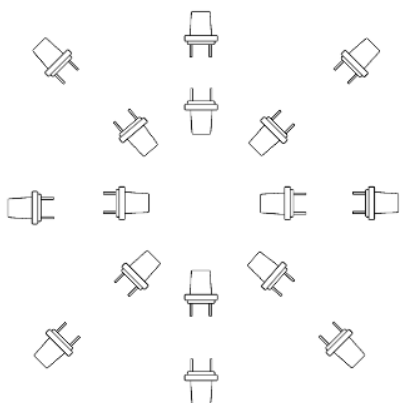
Benodigheden N.v.t.

Online mogelijk x

Bij de start van een sessie is het goed om aandacht te schenken aan de kennismaking en verbinding met elkaar. Belangrijk: ook als je denkt dat deelnemers elkaar al kennen (dit is namelijk wat anders dan het hebben van een groepsgevoel). Want pas als mensen zich verbonden voelen zullen ze actief(!) deelnemen. Een verbindende oefening die met vele doelgroepen kan (ja, ook de formele mensen) is de Dialoogcirkels.

Stappen:

1. Zet de stoelopstelling van tevoren klaar en laat iedereen bij binnenkomst plaatsnemen op 1 van de stoelen. Hierdoor ontstaan meteen de eerste gesprekken.
2. Geef na de opening de instructie voor de oefening: "Zoals jullie merken heb je een gesprekspartner tegenover je en zijn jullie verdeeld in een binnencirkel en een buitencirkel. Zo meteen ga je met elkaar in gesprek over een vraag die ik in de groep gooi. Maar voordat ik dat doe, eerst de spelregels."
  - Als ik de vraag heb gedropt krijg je 20 seconden om over je antwoord na te denken.
  - Op mijn startteken begint de binnencirkel met het beantwoorden van de vraag. De mensen in de buitencirkel mogen tussendoor vragen stellen.
  - Na 2 minuten geef ik een teken. Dit betekent dat de binnencirkel stopt met praten en de buitencirkel mag beginnen met het geven van het antwoord op de vraag.
  - Na 2 minuten komt er weer een teken van mij dat deze eerste ronde klaar is.
3. Drop de eerste vraag (suggesties zie je hier beneden).
4. Na de eerste ronde laat je de buitencirkel 1 stoel opschuiven met de klok mee zodat er nieuwe duo's ontstaan.
5. Na de tweede ronde laat je de binnencirkel 1 stoel opschuiven tegen de klok in.

Cirkelopstelling

[Ga naar bronvermelding](#)
[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 24: Piratenboot tekenen

Doel Het bespreekbaar maken van communicatie

Aantal personen 4+ deelnemers

Tijdsduur 5-10 minuten

Opstelling In groepjes aan tafels

Benodigheden A4tjes en stiften (en een voorbeeld evt)

Online mogelijk Ja

Stappen:

1. Geef alle deelnemers een a4 en een stift en zorg dat iedereen een goede ondergrond heeft om op te tekenen.
2. Hou het kort in de instructie. Vraag de deelnemers simpelweg om in 2 minuten een piratenboot te tekenen. Gewoon, zoals zij vinden dat een piratenboot eruit ziet. Zonder te spieken bij anderen, alles is goed.
3. Na 2 minuten vraag je de deelnemers om de piratenboot te laten zien aan de groep. Geef complimenten in de groep voor de mooie piratenboten die zijn ontstaan.
4. Verdeel de groep vervolgens in tweetallen met de opdracht: bekijk elkaars piratenboten en kijk of de ander elementen heeft die jouw piratenboot nog meer tot een piratenboot hadden kunnen maken. Je mag je tekening aanvullen.
5. Haal de mensen na een paar minuten weer plenair bij elkaar en vraag wie er iets heeft toegevoegd aan zijn/haar tekening. Waarschijnlijk is er gezamenlijk van alles toegevoegd; van kanon, tot kapitein, tot de doodskopvlag of een roer.
6. Maak vervolgens het thema van deze oefening bespreekbaar.

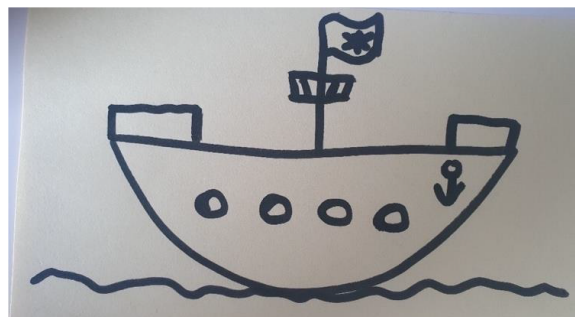
Boodschap:

Er is waarschijnlijk een grote diversiteit aan piratenboten getekend. En er zal er geen eentje hetzelfde zijn. Ze zijn allemaal anders. Dat is natuurlijk niet vreemd want iedereen tekent vanuit zijn eigen perspectief. Ga je kijken naar elkaars boten? Dan kom je tot andere ideeën om je boot nóg mooier/beter te maken.

En dat is ook hoe we in ons werk functioneren. Ieder heeft z'n eigen perspectief en ideeën over een opdracht, maar in je eentje ben je beperkt tot je eigen perspectief. Door nieuwsgierig te zijn naar de ander (andermans ideeën, perspectief, aanpak, denkbeeld etc.) kom je vaak tot een ander en rijker beeld.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

WERKVORM 25: 21 CHANGES

Doel Tunnelvisie zichtbaar maken

Aantal personen 2+ deelnemers

Tijdsduur 10 minuten

Opstelling In halve cirkels voor een scherm

Benodigheden <https://www.youtube.com/watch?v=ubNF9QNEQLA>

Online mogelijk Ja

Stappen:

1. Zet het filmpje klaar op een scherm en vraag alle deelnemers om goed naar het filmpje te kijken.
2. Pauzeer het filmpje bij 56 seconden als je groot in beeld ziet staan "Did you notice the 21 changes?"
3. Inventariseer tot hoeveel 'changes' de groep gezamenlijk komt.
4. Speel nu het filmpje verder af.
5. Start vervolgens het gesprek over de boodschap die in deze oefening zit. Eventueel kun je eerst de groep bevragen op wat deze oefening duidelijk wil maken.

Boodschap:

Hoe groot de groep ook is, de 21 changes worden nooit in de eerste ronde allemaal opgemerkt. Waarom? Omdat men in een tunnelvisie zit. De opdracht was om de moord op te lossen en niet om 'changes' te verzamelen. Ditzelfde gebeurt ook in de dagelijkse gang van zaken op de werkvloer: bij een 'doelgerichte focus' ontstaan er vaak blinde vlekken.

Ook is deze oefening illustratief voor 'samenwerking'. Soms is het beter, bijvoorbeeld in een periode van flinke verandering, om met meerdere ogen bezig te gaan met taken en verantwoordelijkheden.

Tip:

Naast dat deze illustrator een mooie boodschap heeft, zorgt het kijken naar een filmpje ook voor een break in de hersenen. Kijken naar een filmpje plus het oplossen van een opdracht voegt dynamiek toe aan een sessie en geeft als het ware 'lucht' aan het brein van de deelnemers om meer betrokken deel te kunnen nemen aan het vervolg.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 26: Schilderij natekenen

Doel Samen zie je meer

Aantal personen 4+ deelnemers

Tijdsduur 10 minuten

Opstelling Per duo aan tafel

Benodigheden Een gedetailleerde afbeelding, A4tjes en stiften

Online mogelijk Ja (op een 'kleinere' plenaire manier)

Met deze illustrator heb je een krachtige werkvorm waarmee je in een paar minuten een heel belangrijke valkuil van teams laat ervaren.

Stappen

1. Geef alle deelnemers een A4 en een stift.
2. Geef de instructie: "Er verschijnt zometeen een afbeelding op het scherm. Je krijgt 30 seconden om deze zo goed mogelijk in je op te nemen."
3. Laat vervolgens op het scherm een afbeelding zien. Idealiter is dit een tekening met veel details.
4. Na 30 seconden haal je de afbeelding weg en geef je je deelnemers circa 3 minuten de tijd om de afbeelding zo goed mogelijk na te tekenen.
5. Geef vervolgens de opdracht om de tekeningen in duo's met elkaar te vergelijken. Heeft de een iets getekend dat de ander mist en visa versa? Geef de optie om 1 van de tekeningen samen completer te maken.
6. Daarna haal je de hele groep terug en laat je enkele duo's opvallendheden bespreken. Had bijvoorbeeld iemand een grote opvallendheid gemist? Wie was er juist goed in de details? Zien duo's bij andere duo's weer nieuwe elementen die ze samen gemist hadden?

Boodschap:

Samen kun je meer dan alleen. Je kunt ook op de werkvloer niet alles overzien en alle ballen hoog houden. Je zult werk moeten verdelen en gebruik maken van gezamenlijke krachten en kwaliteiten. Alleen dan kun je een compleet beeld creëren, succes boeken en/of effectief werken. Vooral bij mensen die moeite hebben met hulp vragen en slecht delegeren werkt deze werkvorm als een mooie eye-opener.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 27: De expert 1.0

Doel Communicatiethema(s) bespreekbaar maken

Aantal personen Groepjes van 6 personen

Tijdsduur 10 minuten

Opstelling Groepjes van 6 met plek in een open ruimte

Benodigdheden Niets

Online mogelijk Nee

De expert is een hilarische werkvorm om (na uitvoering) te kunnen reflecteren op het interne proces wat er plaatsvond. Ook zorgt deze oefening gegarandeerd voor een lach (en ook dat zien we graag in sessies).

Stappen:

1. Verdeel de groep in zestallen waarvan 3 personen het 'expertpanel' zijn en de overige 3 de vragenstellers.
2. Deze drietallen gaan tegenover elkaar staan in de ruimte.
3. Geef plenair aan waar de expertpanels een expertise in hebben. Kies voor iets ludieks zoals 'legoblokjes' of 'kauwgomballenautomaten'.
4. Geef vervolgens de instructie: "Zo meteen krijgen de vragenstellers 5 minuten de tijd om het panel al hun vragen te stellen. Wat heb je nou altijd al willen weten over kauwgomballenautomaten? ;) Het panel gaat al jullie vragen beantwoorden. Maar... ze doen dit door gezamenlijk antwoord te geven waarbij dit woord voor woord gebeurt. Net zoals je vroeger deed met je vriendjes. Iedereen – zegt – 1 – woord – waar door – er – gezamenlijk – een – verhaal – ontstaat. Zegt iemand "punt" dan is dat het einde van het antwoord."
5. Laat de groep aan de slag gaan. Na 5 minuten vraag je 1 of 2 personen hoe het ging. Ga echter nog niet de diepte in want je gaat eerst de rollen omdraaien. De vragenstellers worden nu het expertisepanel, en andersom. Beslis of je dezelfde expertise aanhoudt of dat je iets anders kiest (je kan eventueel ook de daadwerkelijke expertise van de groep kiezen).
6. Na 5 minuten eindig je de oefening en nodig je de deelnemers uit om te reflecteren op zichzelf (en eventueel de groepsleden). Wat voelde je? Wat dacht je? Wat gebeurde er?

Boodschap:

Meestal bespeuren deelnemers frustratie bij zichzelf. Ze hadden een bepaald antwoord voor ogen maar waren afhankelijk van de andere expertiseleden en deze geven zelden het antwoord zoals je zelf bedacht had. Waardoor er een heel ander verhaal ontstond dan de bedoeling was. Het is interessant om deze reflectie naar de werkvloer te brengen. Ook daar ben je vaak afhankelijk van anderen. Lukt het je om mee te bewegen met wat anderen voor ogen hebben, blijf je vasthouden aan je eigen plan? Zorgt het voor flexibiliteit of frustratie? En hoe spreek je dit uit met elkaar? Er zijn tal van haakjes te maken met deze oefening. Het is jouw taak om dit gesprek te leiden.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 28: Ruggesprek

Doel Bespreken van onderlinge communicatie

Aantal personen 6+ deelnemers

Tijdsduur 10 minuten

Opstelling Groepjes van 3 met ruggen naar elkaar toe

Benodigheden Levendige prentkaarten, papier en stiften

Online mogelijk Nee

Deze illustrator is een grappige manier om te ervaren wat er nodig is als zender én ontvanger in onderlinge communicatie.

Stappen:

1. Verdeel de groep in drietallen waarbij men met de rug naar elkaar toe zit.
2. Geef 1 persoon per duo/trio een prentkaart en de andere personen een vel papier en stift.
3. Geef de instructie: "De personen met de prentkaart krijgen 3 minuten om te zorgen dat de andere personen een zo goed mogelijk lijkende tekening van de kaart namaken. Hiervoor heb je dus 3 minuten om alles wat op je kaart staat te omschrijven zodat de ander het kan natekenen."
4. Na 3 minuten laat je ieder groepje naar het resultaat kijken.
5. Bespreek hoe moeilijk/makkelijk dat deze oefening was en hoe je op communicatief vlak met deze opdracht omging.
6. Deel plenair de inzichten met elkaar.

Boodschap:

We vergeten vaak dat communicatie bestaat uit twee personen. Niet alleen ben je afhankelijk van de zender die de informatie overbrengt en dat de ene keer gedetailleerder moet doen dan de andere keer. Je bent ook afhankelijk van de ontvanger die zal moeten blijven checken of hij de uitleg begrepen heeft. Of hij deze ook interpreteert zoals deze geïnterpreteerd moet worden en om misverstanden uit de lucht te helpen. Wanneer beide rollen onvoldoende worden uitgevoerd, ga je naast elkaar afpraten. En juist dit is wat heel vaak gebeurt. We communiceren niet helder genoeg, hebben daar andere beelden bij en checken niet wat bedoeld wordt. Deze werkvorm laat dit ervaren, wat veel beter beklifd dan dat je deze boodschap puur sec zendt.

[Ga naar bronvermelding.](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 29: Mand!

Doel Kort van stof zijn

Aantal personen -

Tijdsduur 5 minuten

Opstelling Alles kan

Benodigheden Scherm (incl. geluid) en youtubelink: <https://www.youtube.com/watch?v=ypSKDY4Jp3g>

Online mogelijk Ja

Zoals je eerder al hebt kunnen lezen, hoeft een Illustrator niet persé een oefening te zijn. Dit wel bekende filmpje van 'meneer mand' is de ideale gespreksstarter (en metafoor!) om in gesprek te gaan over hoe efficiënt en effectief te communiceren.

Stappen:

1. Leid kort in waarom je dit filmpje gaat laten zien, bijvoorbeeld: "Ik wil vandaag graag met jullie in gesprek over onze communicatie tijdens meetings. En om te illustreren hoe deze communicatie voor jullie wellicht voelt laat ik eerst dit korte filmpje zien."
2. Speel het filmpje af.
3. Bevraag de groep op wat ze hebben gezien en hoe ze dit op de huidige én gewenste (meeting)communicatie leggen.

Boodschap:

Is het je valkuil om breedspakig te formuleren? Of om veel (niet altijd ter zaken doende) details te vertellen? Dit gaat vaak ten koste van de essentie van de boodschap. Draai het om en maak je communicatie meer mand! Wees concreet en kernachtig, je kunt altijd daarna de diepte of breedte in gaan als de situatie hier om vraagt.

Idee:

Spreek af dat 'mand' een begrip wordt in jullie team. Gebruik de metafoor op momenten dat je voelt dat een boodschap korter en krachtiger kan "Jongens, ik ben het kwijt hoor. Kan het iets meer mand?"

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 30: Elfje

Doel Waardering uitspreken

Aantal personen 8 - 20 personen

Tijdsduur 20 minuten

Opstelling Iedereen een eigen plek, daarna in cirkel(s)

Benodigheden Systeemkaartjes en stiften

Online mogelijk Ja

Het Elfje is een waardevolle werkvorm om een teamdag mee af te sluiten. Op een eenvoudige manier wordt de creativiteit aangeboden om tot een ludieke waardering voor een collega te komen.

Stappen:

1. Deze oefening wordt gestart met het trekken van lootjes. Hiermee krijgt iedere deelnemer dus een andere
2. deelnemer toegewezen.
3. Geef de instructie: "Je gaat zo meteen een positief geformuleerd Elfje maken voor degene op je lootje. Een Elfje is een kort gedichtje met de opbouw: 4 woorden - 3 woorden - 2 woorden - 1 woord - naam.
4. Bijvoorbeeld: Wat een enthousiast persoon - Heeft veel humor - Staat krachtig - Energie! - Kim (in totaal 11 woorden).
5. Geef hier circa 5 minuten de tijd voor. Help je deelnemers waar nodig door mee te denken en ideeën te opperen.
6. Ga met z'n allen in een kring staan en laat iedereen zijn elfje voorlezen en overhandigen aan de betreffende collega.

Online:

Maak van tevoren de verdeling (eventueel via een online lootjestrekprogramma) en zet deze in beeld. Vervolgens gaat iedereen aan de slag met zijn/haar elfje maken. Voordragen gebeurt plenair bij een kleine groep. Bij een grote groep verdeel je de duo's gericht in bijvoorbeeld breakout-rooms.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 31: Superhelden

Doel Het uitspreken van positieve waardering

Aantal personen 5 - 20 deelnemers

Tijdsduur 5 - 10 minuten

Opstelling zittend in een kring

Benodigheden Kaarten of printjes van bekende, toonaangevende personen (beroemdheden, wereldleiders, superhelden, stripfiguren etc)

Online mogelijk Ja

Deze associërende werkvorm is goed inzetbaar tijdens teambuildingssessies. Het geven van positieve waardering werkt namelijk zeer verbindend en het blijft langer bij.

Stappen:

1. Vorm een kring en zorg dat er een flinke stapel kaarten/printjes klaarliggen in het midden.
2. Zorg dat de groep tweetallen vormt met zijn/haar buurvrouw.
3. Geef de instructie: "Je krijgt zo meteen 2 minuten om een kaart uit te zoeken die iets (positiefs) zegt over de andere persoon. Deze kaart neem je mee terug naar je plaats.
4. Als beide personen van een tweetal terug op de plaats zijn mogen ze elkaar een compliment (plus bijbehorende uitleg) geven aan de hand van de kaart. Hierin worden vragen beantwoord als:
  - Welke eigenschap van degene op de kaart zie jij (positief) terug in je collega?
  - Wanneer/hoe zie je dit terug?
  - En waarom waardeer jij deze eigenschap? Wat doet het met jou?

Bijvoorbeeld: "Ik heb voor jou Pippi Langkous uitgezocht want ik vind het geweldig hoe jij altijd totaal onbekende dingen gewoon aangaat. Dit zag ik laatst toen er werd gevraagd wie de trekkende rol in het nieuwe project op wil pakken. Jij hebt het nog nooit gedaan maar toch stak je meteen je vinger op. Dit geeft mij het gevoel dat je durf hebt om dit project goed te laten slagen."

5. Geef circa 4 minuten voor het gesprek. Geef tussendoor tijdsindicaties zodat je zeker weet dat beide collega's aan het woord komen.
6. Vorm nieuwe tweetallen (met degene die aan de andere kant van je zit) en doe hetzelfde nog een keer.

Online variant:

Zet op een online whiteboard een collectie personen/figuren klaar om uit te kiezen. Verdeel de groep in break-outs van 2 personen voor circa 4 minuten. Laat iedereen neuzen tussen op het whiteboard en binnen de break-out-setting met elkaar het gesprek voeren zoals eerder omschreven.

[Ga naar bronvermelding.](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 32: De gouden tip

Doel Een inspirerend gesprek voeren

Aantal personen 4 - 400 deelnemers

Tijdsduur 15 minuten

Opstelling Voldoende ruimte om rond te lopen

Benodigheden Gouden kaarten (idealiter)

Online mogelijk Ja

Mensen vinden het fijn om geïnspireerd te worden door andere mensen. Deze werkvorm speelt daar op in. Je voert hem uit in het klein bij de start van een teamdag of in het groot op een congres (en alles er tussenin).

Stappen:

Geef alle deelnemers een gouden kaart en een stift. Je kunt deze werkvorm vanuit 2 perspectieven aanpakken: de mensen kennen elkaar nog niet OF de mensen kennen elkaar wel (en kunnen elkaar dus beter inschatten).

Wanneer mensen elkaar niet kennen:

1. Je geeft iedere deelnemer eerst een minuut of twee bedenktijd om hun gouden tip op te schrijven. Dit is een podcast, een boek, een inspirerende spreker, een educatieve serie, een specifieke TED-talk, etc. Wat het ook is, het moet iets zijn wat van betekenis is (geweest) voor deze persoon. Op welke manier dan ook.
2. Vervolgens laat je iedereen in gesprek gaan met een willekeurige persoon om deze gouden tip te delen. Dit kan in theateropstelling met de buurman of buurvrouw maar ook in de lounge in de pauze of bij binnenkomst of tijdens een meeting om dynamiek toe te voegen.
3. Overhandig vervolgens elkaars gouden tip om mee te nemen en je voordeel mee te doen.
4. Wanneer je nog een gespreksronde wil toevoegen, kun je iedereen 2 gouden kaarten geven en 2 personen laten spreken.

Wanneer mensen elkaar wel al (goed) kennen:

Kennen mensen elkaar al goed, daag je deelnemers dan uit om een gouden tip specifiek voor die persoon te bedenken. Waarin verwacht jij als deelnemer dat je de ander in kunt inspireren? Eventueel laat je deze variant voorafgaan door een gespreksvorm om zodoende een betere inschatting te kunnen maken voor de gouden tip.

Varianten:

1. Voor meer verdieping maak je van deze oefening de zogenaamde Praatkaart waarbij je mensen 4 vragen laat beantwoorden op een kaart. 1 van deze vragen is dan de Gouden tip-vraag, idealiter in combinatie met enkele andere inspirerende vragen die wel of niet samenhangen met het thema van de bijeenkomst.
2. We hebben ook eens een aantal gouden kaarten (gouden tickets) onder stoelen verstopt in een theaterzaal waarbij een aantal personen 'uitgekozen' werden om mee te doen. Deze personen mochten zich tijdens een pauze moment in een specifieke ruimte melden met speciale hapjes en een speeddate opstelling om mee te mogen doen aan deze werkvorm op een luxe manier.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 33: De placemat

Doel Individuele denktijd met dialoog in de groep

Aantal personen 4 deelnemers per groepje

Tijdsduur 30 minuten

Opstelling Groepjes; 4 personen per tafel

Benodigheden A3 template + pennen / stiften

Online mogelijk Nee

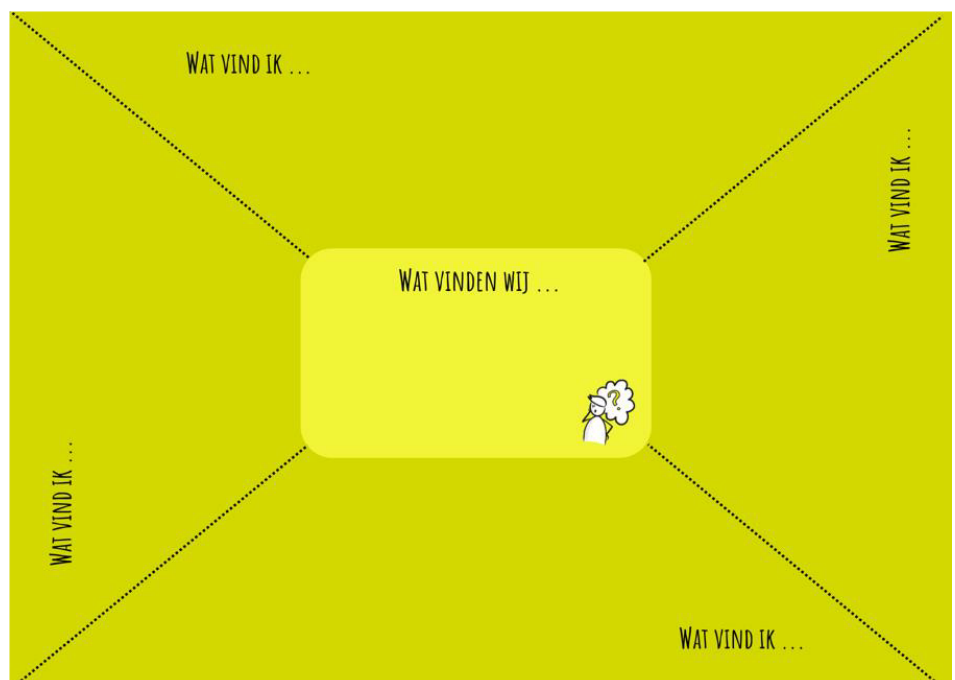
Wil je meningen/gedachtes ophalen op een constructieve manier? Zorg dan dat ál je deelnemers hiertoe de kans krijgen. Dat doe je bijvoorbeeld door het inzetten van deze oefening waarbij een template ervoor zorgt dat iedere deelnemer wordt 'gedwongen' over zijn eigen antwoord na te denken alvorens het gezamenlijke gesprek wordt aangegaan. Hierdoor krijg je veel zuiverdere input vanuit iedere deelnemer.

Stappen:

1. Verdeel de groep in subgroepjes van 4 personen en geef iedereen het placemat-template.
2. Leid het 'waarom' van deze oefening en het onderwerp van gesprek in.
3. Geef de instructie: "Zo meteen krijg je 5 minuten de tijd om je eigen gedachtes over dit onderwerp op papier te zetten. Doe dit in je eigen vak."
4. Geef hierna de vervolginstructie om persoon voor persoon te delen wat er is opgeschreven. Geef hier circa 5 á 10 minuten de tijd voor om persoon voor persoon bespreekbaar te maken wat opgeschreven is.
5. Geef hierna de laatste vervolginstructie. Deze gaat over wat je als output uit ieder gesprek wil halen. Wil je dat de groep op zoek gaan naar overeenkomsten in hun gedachtes, of juist een compromis of nieuwe elementen? Deze mogen ze in 5 minuten noteren in het middenvak.
6. Bespreek na afloop plenair deze middenvakken.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 34: World café - creatieve versie

Doel Interactief in gesprek / output ophalen

Aantal personen 4-6 deelnemers per groepje + tafelvoorzitter

Tijdsduur 15 minuten per ronde + verplaatstijd

Opstelling Grote ruimte met meerdere tafels

Benodigheden Diverse; afhankelijk van de aanpak Combineer er op los!

Online mogelijk Nee

Zoek je een grotere werkvorm om input op te halen vanuit een veelheid van methodes? Ga dan eens spelen met de World Café aanpak en richt hem in zoals jij hem vindt passen bij het doel en de doelgroep. Een soort 'pick & mix' zeg maar, doordat je iedere tafel een eigen werkvorm geeft. Ga voor actief vs passief, sprekend vs stil, individueel vs (sub)groep.. Het succes van deze werkvorm zit hem in de afwisseling van de verschillende sub-oefeningen.

Vorbereiding:

1. Bepaal het centrale thema en denk na hoe je dit thema gaat inleiden aan de groep.
2. Bepaal van tevoren het aantal tafels: stel je hebt een groep van 60 personen, dan kun je kiezen voor 10 groepjes van 6 personen. Je kunt de 6 personen langs iedere tafel/oefening laten rouleren gaan wat 10 rondes maakt. Kost dit te veel tijd? Kies dan voor 2 x 5 tafels/oefeningen. Zo schuif je met een groep je dus 5 keer door om alle oefeningen gehad te hebben.
3. Bepaal voor iedere tafel welke oefening je laat uitvoeren. Voorbeelden:
  - Brainwriting: het in stilte ophalen van ideeën.
  - Moodboard: laat de groep gezamenlijk een moodboard maken rondom het thema (wellicht wat meer gespecificeerd in een duidelijke sub-vraag).
  - Placemat: om bijvoorbeeld voordelen en nadelen op te halen.
  - De criticaster: om vragen op te halen voor bijvoorbeeld de projectleider of directeur.
  - Discussietafel: om te discussiëren over geponeerde stellingen.
4. Zorg dat er voldoende tafelbegeleiders te zijn om de werkvormen uit te leggen en te begeleiden. Heb je onvoldoende tafelbegeleiders? Leg dan kristalheldere instructies klaar op de tafels.
5. Bedenk hoe je de subgroepjes gaat bepalen: Deel mensen in op basis van hun functie of andere overeenkomstigheid. Bij deze aanpak kun je bij binnenkomst een kleur of cijfer op ieders badge hebben staan die correspondeert met de starttafel. Of verdeel ter plekke willekeurig ("Ga aan een willekeurige tafel staan. Maximaal 6 personen per tafel.")

Stappen:

1. Leidt het 'waarom' van het thema in.
2. Geef de instructie: "Zo meteen gaan jullie 15 minuten per tafel aan de slag met de oefening die daar voor jullie klaar staat. Hiervoor vind je een instructie óf de tafelbegeleider zal de oefening uitleggen. Na een kwartier hoor je een bel, dat betekent dat je 5 minuten hebt om als groepje door te schuiven naar de volgende tafel. Houd je daarvoor alsjeblieft aan de tijd."
3. Geef tussentijds tijdsindicaties.
4. Bespreek na afloop kort iedere tafel (eventueel met hulp van de tafelbegeleiders).

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 35: Marktplaats

Doel laagdrempelig zenden, ontvangen en creëren.

Aantal personen 20 – 200 personen in onderdelen verdeeld.

Tijdsduur 45 – 120 minuten, afhankelijk van de groep.

Opstelling Een grote open ruimte met diverse 'kraampjes'.

Benodigheden Diverse; afhankelijk van de aanpak.

Online mogelijk Nee

Zoek je een vorm die wat vrijer is? Heb je een groep met veel vragen, meningen, ideeën, frisse blikken en uitvoerende creatiekracht? Zorg dat je een grote open ruimte voorhanden hebt en ga aan de slag met de Marktplaats. Een dynamische, creatieve en open aanpak om op verschillende manieren in gesprek te gaan over waar zij het over willen hebben.

Vorbereiding:

Richt de ruimte in met kraampjes, kisten, statafels (afhankelijk van hoe 'groot' je het wil maken). Zorg dat er overal voldoende flip-overvellen, schrijfbaar tafellakens en schrijfmateriaal klaarligt.

Stappen:

1. Leidt het centrale thema en de aanpak in.
2. Geef de instructie: "We doen deze oefening in 3 rondes. In iedere ronde beslis je of je een 'haler' bent of een 'brenger'. Wil je een haler zijn, dan ga je naar 1 van de marktplaatsen en wacht je totdat je enkele 'brengrers' rondom je heen hebt. Ben je een deler, dan ga je meedenken over de vraag/stelling die de 'haler' aan jullie stelt. Hiervoor hebben jullie 15 minuten per ronde. Als de bel gaat, dan beslis je voor jezelf opnieuw of je een 'haler' of 'brenger' wil zijn en zoek je een nieuwe plek in de zaal. Dit doen we dus 3 keer."
3. Wil je zeker weten dat er voldoende wordt opgeschreven, voeg dan ook de rol 'schrijver' toe. Dit zijn mensen die als notulist willen fungeren en naast aantekeningen ook verantwoordelijk is voor het concreet omschrijven van de concrete actie(s) die rollen uit de betreffende ronde.

Optioneel:

Wil je meteen doorpakken na deze Marktplaats? Zorg dan dat je na de oefening tijd hebt om de output te destilleren tot onderwerpen/acties die potentieel hebben. Enkele ideeën:

- Maak een longlist en laat deze ranken naar een top X.
- Maak een shortlist (zelf of door te ranken) en laat mensen zich inschrijven op een onderwerp naar keuze (werkgroep formatie).
- Laat deze werkgroepen meteen afspraken maken om ze in de actiestand te zetten. Smeed het ijzer wanneer het heet is!

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

WERKVORM 36: K.A.L.M

Doel Kritisch reflecteren

Aantal personen 4 - 30 personen

Tijdsduur 20 minuten

Opstelling In groepjes aan tafels

Benodigheden A4 papier (of templates) met stiften

Online mogelijk Ja

Om tot opbouwende kritiek te komen, moet je proberen te vermijden dat het een grote klaagzang wordt. In deze werkvorm gaat men individueel, in duo's of in groepjes (die keuze is aan jou) reflecteren op een proces of thema. Om zo te komen tot waardevolle input.

Stappen:

1. Verdeel de groep in subgroepjes of werk individueel (we gaan in deze instructie uit van groepjes).
2. Leidt het 'waarom' van deze oefening in. Over welk proces of thema gaan we het hebben en waarom?
3. Zorg dat ieder groepje een A4 met stift heeft en het KALM-template (of laat ze ter plekke de letters op het A4 noteren). Zet eventueel de uitleg van de letters op een scherm.
4. Geef de uitleg van de letters:
K = Keep: wat wil je zeker behouden?
A = Add: wat moet er toegevoegd worden want ontbreekt nu?
L = Less: wat is er teveel en is dus in te hoge mate aanwezig?
M = More: waar ben je trots op/ wat moet nog groter en meer?
5. Geef de instructie om deze 4 elementen in 20 minuten (of langer, afhankelijk van waar je op gaat reflecteren) in te vullen en eventueel onderling te bespreken.
6. Pak na afloop plenair terug (indien kleine groep) of maak de keuze om groepjes met elkaar te laten vergelijken en zo onderling de interactie nogmaals te stimuleren. Eventueel bespreek je daarna de grootste opvallendheden.

Vervolg:

- Waar mogelijk is het waardevol om, bij meerdere ingevulde templates, te combineren met de Mentimeter om draagvlak te filteren. Speel dan 4 rondes startend met KALM. Haal alle K's op en verwerk in Mentimeter. Laat vervolgens ranken wat écht het liefst behouden moet blijven. Doe dit ook voor ADD, LESS en MORE om te filteren waar de hoogste prioriteit ligt.
- Afhankelijk van de tijd kun je hier nog concrete acties aanhangen om zo verandering op gang te brengen.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 37: High five

Doel Reflectie

Aantal personen 2+ deelnemers

Tijdsduur 10 – 30 minuten

Opstelling Individuele schrijfplek aan tafel met een groepje

Benodigdheden A4 en stift

Online mogelijk Ja

De High five is een gemakkelijke manier om de ‘handenmetafoor’ te gebruiken en waardevolle gesprekken te stimuleren.

Stappen:

1. Laat ieder zijn eigen hand tekenen op een A4.
2. Leg uit welke vraag er bij welke vinger hoort (zet eventueel op een sheet).
3. Geef enkele minuten de tijd om in stilte de vragen te beantwoorden (opschrijven op het A4).
4. Laat de groep in kleine groepjes hun ‘high five’ met elkaar bespreken. Per persoon of per vinger, kan allebei.
5. Pak daarna nog even plenair terug en bespreek enkele high five vragen en/of opvallendheden.

Vorm 1 – individuele ontwikkeling

- Duim: wat kun je goed?
- Wijsvinger: wat vind je lastig?
- Middelvinger: waar heb je lak aan?
- Ringvinger: waar ben je trouw aan?
- Pink: waar wil je in groeien?

Vorm 2 – evaluatie en commitment in de groep

- Duim: wat doen we al heel goed?
- Wijsvinger: waar moeten we voor oppassen? Obstakels?
- Middelvinger: waar gaan we per direct mee stoppen?
- Ringvinger: waar blijven we te allen tijde trouw aan?
- Pink: waar mogen we nog in groeien?

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Ringvinger: TROUW. Welke algenschap blijf ik trouw?

Middelvinger: WEG ERMEER! Wat ga ik anders doen?

WISVINGER: RICHTING. Wat heb JIJ nodig om verder te komen?

Pink: GROEI. Waar mag ik nog in groeien/ontwikkelen?

Duim: TOP. Wat vond je goed aan vandaag?

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 38: 5w1h - vragen inventarisatie

Doel Snel vragen inventariseren

Aantal personen 8+ deelnemers

Tijdsduur 15 minuten

Opstelling 6 flipover-vellen tegen de wanden

Benodigdheden Flipover-vellen, tape, stiften voor de deelnemers

Online mogelijk Nee

Er zijn momenten dat je graag je deelnemers wil betrekken door hun vragen op te halen. Dit kan ouderwets met "Wie heeft er nog een vraag?" maar dit is niet heel stimulerend en deze vorm is voor veel mensen een drempel. Met de 5W1H aanpak zorg je dat iedereen de kans krijgt om vragen in te dienen.

Denk goed na wanneer je deze vorm toepast en op welk moment, bijvoorbeeld bij binnenkomst van een sessie waarin je verwacht dat men al flink wat vragen heeft. Maar het kan ook aansluitend na een introducerende presentatie of aan het einde van de sessie wanneer men nog de kans wil geven om vragen in te dienen. Jij bepaalt!

Vorbereiding:

Hang 6 flipover-vellen aan de wanden. Zorg voor voldoende tussenruimte. Geef elk flipover-vel een andere titel:

- Vel 1: Wat
- Vel 2: Waarom
- Vel 3: Wanneer
- Vel 4: Wie
- Vel 5: Waar
- Vel 6: Hoe

Stappen:

- Geef iedere deelnemer een stift en de opdracht om in x minuten zijn/haar vragen te noteren op de betreffende flipover(s). De vragen dienen dus te beginnen met ofwel wat, waarom, wanneer, wie, waar of hoe.
Tijdens of na het schrijven van de flipover-vellen loopt degene rond die deze vragen gaat beantwoorden
- (of een selectie daarvan).
Koppel de belangrijkste vragen / antwoorden plenair terug en zet 'kleinere' vragen bij tijdgebrek
- eventueel in een verslag op de mail.
Ook kun je er voor kiezen om na deze oefening groepjes te maken die in gesprek te gaan met elkaar over
- wat ze gehoord hebben.

Variant:

Je kunt er ook voor kiezen om de vragen niet plenair te gaan beantwoorden maar in een pauze de antwoorden erbij te gaan schrijven waarna iedereen nog even kan rondlopen om de antwoorden te lezen.

Tip:

Combineer deze inventariserende oefening met een pauze zodat men wat meer tijd heeft om erover na te denken en jij alvast de vragen kunt inventariseren voor de vervolgoefening.

[Ga terug naar overzicht](#)
[Ga naar bronvermelding](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 39: De challenge

Doel Ophalen en verankeren van kennis

Aantal personen 5+ deelnemers

Tijdsduur 10 minuten

Opstelling Groepjes met tafels en stoelen

Benodigheden N.v.t.

Online mogelijk Nee

Door sec 'theorie' te zenden activeer je het brein maar minimaal. Het lerend vermogen wordt verhoogd als je deelnemers activeert en laat 'stoeien met de stof'. Herhaling van stof was nog nooit zo leuk!

Stappen:

1. Verdeel de groep in subgroepen en geef de instructie. "We hebben de afgelopen weken thema X verdiept. Ik daag jullie uit om in 3 minuten tijd zoveel mogelijk feiten op te schrijven over thema X. Kwantiteit boven kwaliteit."
2. 2. Iedere groep heeft een A4tje en spreekt af wie de notulist is.
3. 3. Geef het startsein en geef tussentijdse tijdsindicaties.
4. 4. Na 3 minuten vraag je de notulisten hoeveel feiten er zijn opgeschreven.
5. 5. De groep met de meest opgehaalde feiten wint maar moet 'als bewijsvoering' natuurlijk nog wel even vliegenvlug alle feiten opnoemen.

Idee:

Inventariseer met de andere groepen welke feiten zij wel hadden opgeschreven maar niet door het winnende groepje zijn benoemd. Hiermee haal je nóg meer kennis naar boven.

Variant: Deze toets is ook in te zetten als leuke kennismaker. De uitvoering is idem maar niet gericht op 'theorie' maar op overeenkomsten die men met elkaar heeft.

Bijvoorbeeld:

- Dragen allemaal een bril.
- Hebben allemaal een hond.
- Werken allemaal bij bedrijf X.
- Etc etc. (kwantiteit boven kwaliteit!)

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 40: Handtekeningen verzamelen

Doel Interactie creëren, al of niet op inhoud

Aantal personen 4+ deelnemers

Tijdsduur 10 - 15 minuten

Opstelling Open ruimte om rond te lopen

Benodigdheden N.v.t.

Online niet mogelijk

Deze fysieke kennistoetsen brengt je deelnemers niet alleen in beweging, het brengt ze ook in interactie over de leerstof. Een flinke shot zuurstof én leerstof voor de hersenen dus, mooi!

Stappen:

1. Geef de instructie: "We hebben het de afgelopen periode gehad over onderwerp X. Zo meteen heb je 5 minuten om 8 vragen over dit onderwerp te bedenken waar je zelf het antwoord op weet."
2. Geef na 5 minuten de vervolginstructie: "Zo meteen gaan jullie door elkaar lopen en elkaar bevragen. In vliegensvlug tempo ga je naar een collega/studiegenoot en je stelt je eerste vraag. Beantwoord hij/zij de vraag goed, dan mag diegene een handtekening zetten achter de betreffende vraag. Je krijgt natuurlijk ook een vraag terug gesteld. Ga daarna door naar een volgende en ga zoveel mogelijk handtekeningen verzamelen in 10 minuten tijd."
Let op: je mag niet 2 keer dezelfde handtekening op je lijst hebben.
3. De deelnemer die de meest vragen juist heeft beantwoord, dus het vaakste zijn handtekening heeft gezet, wint!
Of: de deelnemer die het eerste al zijn/haar vragen beantwoord heeft gekregen wint.
Of: hoeveel volledig ingevulde vragenlijsten krijgt de groep voor elkaar in x aantal minuten, om er een groepsprestatie van te maken.

Variant:

Je verandert deze interactiegever/toetser gemakkelijk in een kennismaker. Hiervoor noteert iedereen vragen over zichzelf, bijvoorbeeld:

- Hoe heet mijn hond?
- Op welke sport zit ik?
- Waar ben ik afgelopen zomer op vakantie geweest?

Om tijd te besparen kun je deze A4tjes eventueel ook zelf alvast maken. Let op: voor iedere deelnemer heb je dan een andere lijst nodig.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 41: What's the question

Doel Interactie creëren, al of niet op inhoud

Aantal personen 4+ deelnemers

Tijdsduur 5 - 15 minuten

Opstelling Open ruimte om rond te lopen

Benodigheden N.v.t.

Online niet mogelijk

Deze oefening kennen veel mensen van het gelijknamige spelprogramma. Het is een ontzettend leuke manier om inhoud/lesstof op te halen of te toetsen.

Stappen:

1. Bedenk een vraag. Schrijf vervolgens het antwoord groot op een kaartje. Bijvoorbeeld het antwoord 'Napoleon' op de ene kant van het kaartje en op achterzijde vermeld je de oorspronkelijke vraag, bijvoorbeeld 'wie was er getrouwd met Joséphine?'
2. Laat het kaartje met het antwoord zien aan de groep met de opdracht "Wat is de vraag die hoort bij dit antwoord?"
3. Laat de deelnemers 'hun vraag' op een kaartje zetten en noemen in de plenaire groep.
4. Je zult zien dat er allerlei verschillende vragen voorbij komen die goed zijn. Zo haal je samen heel veel kennis op over een bepaald onderwerp, in dit geval 'Napoleon'. Maar... zit jouw specifieke vraag er ook bij? Laat de groep doorgaan tot ze het goed geraden hebben of geef op een moment het antwoord.
5. Degene die het goede antwoord (dus vraag) heeft gegeven krijgt de beurt en mag een 'antwoord' opschrijven en de groep de bijbehorende vraag laten raden.

Variante:

Doe deze werkvorm niet plenair maar individueel. Hiervoor laat je iedereen een 'antwoord' bedenken met bijpassende vraag en dit op een kaartje te zetten. Vervolgens loopt iedereen rond en gaat andere deelnemers opzoeken om bij elkaar te raden naar de juiste vraag. Heeft iemand jouw 'antwoord' goed beantwoord? Zet een turfje op je kaartje. Hoeveel keer is jouw vraag goed geraden?

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 42: Fake news!

Doel Testen van de kennis op een quizmanier

Aantal personen 2+ deelnemers

Tijdsduur 5 – 20 minuten

Opstelling Van theateropstelling tot kring tot duo's

Benodigheden Evt A4 voor iedereen met stiften

Online mogelijk Ja

Inhoudelijke presentaties. Ze komen maar wat veel op de werkvloer voorbij. Maar hoe zorg je nou dat je niet vervalt in zogenaamde 'detaildiarree' maar een effectief praatje houdt? Door vooral niet teveel info te zenden én... door er een actieve component aan te koppelen. Op die manier help je het brein om zaken écht te onthouden. Met deze oefening heb je een leuke vorm voorhanden.

Vorbereiding:

Zorg dat je je presentatie zo voorbereid dat er 5 fake-news elementen in zitten.

Stappen:

1. Geef iedereen een A4 en een stift en laat men daarop 'Fake news' schrijven (of leg voorgeschreven kaartjes klaar onder de stoelen).
2. Geef aan dat er tijdens de presentatie 5 fake-news elementen worden genoemd. Als iemand denkt er eentje te horen dan mag hij/zij z'n kaartje omhoog houden. Zijn er meer dan 5 personen met een kaartje omhoog? Dan vertel je of het inderdaad fake news was of niet.
3. Verwacht je teveel onrust hierdoor, dan zou je bijvoorbeeld aan kunnen geven wanneer er een blokje met een mogelijke 'fake news element' komt en de rest van de presentatie wel 'fact' houden.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 43: Kettingcommunicatie

Doel Spelvorm om kennis te toetsen

Aantal personen 4+ deelnemers

Tijdsduur 15 minuten

Opstelling Halve cirkel

Benodigheden Een verhaal van 10 zinnen met kernwoorden

Online Niet mogelijk

De kracht van herhaling is enorm. Doe daarom regelmatig een leuke, toetsende werkvorm als je kennis wil laten bekijken. Deze oefening draait om verbinding en onderlinge competitie. Haar gaan de handjes zeker voor op elkaar!

Vorbereiding:

Maak een verhaaltje van 10 zinnen met 10 kernwoorden (5 inhoudelijk, 5 ludiek). Zorg dat het verhaaltje niet alleen 'droge kost' is maar probeer het een beetje smeugig te maken. Je kunt meerdere verhaaltjes maken als je meerdere teams wilt laten spelen (in competitie tegen elkaar of met andere theorie).

Stappen:

1. Verdeel de groep in teams van 4 personen.
2. Team 1 begint. 1 persoon Een team bestaat uit 4 personen. 3 van hen gaan in een andere ruimte zitten. Daar staat een muziekbboxje aan, gekoppeld aan jouw telefoon (via bluetooth op Spotify). Als de muziek stopt met spelen is dat het teken dat er een nieuwe speler terug in de ruimte mag komen.
3. Ondertussen heeft de eerste persoon het verhaaltje van de facilitator gehoord en gaat dit 'doorvertellen' aan persoon 2.
4. Persoon vertelt het aan persoon 3 en persoon 3 aan persoon 4.
5. Vervolgens vertelt persoon 4 het verhaal aan jou. Jij controleert hoeveel van de kernwoorden er nog in zitten. Het team met de meeste punten wint!

Variant:

Je kunt deze werkvorm ook op andere manieren inzetten.

- Als 'energizer' met 1 team om wat humor en dynamiek toe te voegen met een grappig niet-inhoudelijk verhaal. Deze vind je volop via Google.
- Als 'toetsers', dit hoorden we terug van een groep die een training verzorgde: Vertel jouw persoonlijke beschrijving van jouw CV (als het kan aan een vreemde) en laat dit doorvertellen. Wat weet de laatste persoon nog van dit verhaal? Dat zijn de woorden die blijven hangen.
- Je kunt de werkvorm zelfs omdraaien. Laat 1 groep doorgeven van de 1e tot de 4e persoon. Laat een andere groep (die in een andere ruimte zaten te wachten) het verhaal van de 4e persoon weer stap voor stap groter en langer maken. Wat kun je van dat laatste stukje dat over is van het originele verhaal weer completer maken?

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 44: Stellingen estafette

Doel Snelle spelvorm om kennis te checken

Aantal personen 6+ deelnemers

Tijdsduur 15 minuten

Opstelling In de open ruimte tot theateropstelling

Benodigdheden A5 voor iedereen met stiften (of voor kaartjes die al voorgeschreven zijn)

Online mogelijk Ja

Hier hebben we een actieve werkvorm waar je een flinke dosis fanatisme aan kunt hangen. Maar jij bepaalt hoe actief je deze werkvorm maakt want er zijn tal van variaties mogelijk! Een oefening als deze hoeft je daarnaast niet voor te bereiden en dat is ook wel eens fijn. Zo hoeft je niet altijd hard te werken als facilitator;)

Stappen:

1. Geef iedereen twee keer een A5 en één stift en geef de instructie: "Op deze twee kaartjes ga je zo meteen stellingen schrijven over onderwerp X (dat net behandeld is). Op de ene kaart schrijf je een stelling die wel waar is en op de andere een stelling die niet waar is".
2. Klaar met het maken van de eigen 'stellingenkaartjes', laat dan alle stellingenkaarten door elkaar op de grond leggen.
3. Verdeel daarna de groep in groepjes van 3 of 4 personen. Geef de vervolginstructie: "Zo meteen gaan jullie in een rijtje staan, achter elkaar om zo een voor een, zoveel mogelijk juiste stellingen verzamelen. Persoon 1 begint, loopt (rent) naar de stellingen en pakt er eentje uit waarvan hij denkt dat deze waar is en komt zo gauw mogelijk terug om de volgende in de rij aan te tikken. Het groepjes dat de meeste (goede) stellingen verzameld heeft in 2 minuten wint! 4. Controleer bij het winnende groepje of de gepakte stellingen ook echt juist zijn.

Variant:

- In plaats van de deelnemers de stellingen te laten maken, kun je dit natuurlijk ook zelf voorbereiden.
- Geen fanatieke competitie? Laat deelnemers een eigen (ware of niet ware) stelling op een kaartje schrijven en hiermee rondlopen. Deelnemers beantwoorden vervolgens bij elkaar of de stelling juist of onjuist is. Om een beetje zicht te krijgen hoe goed men de stof beheerst kun je aangeven dat iedereen bij een goed beantwoorde vraag een turfje achter op z'n eigen kaartje zet. Wie heeft de meeste turfjes?
- Geen zin in een estafette? Lees dan de stellingenkaarten hardop voor en laat ieder groepje aangeven (bijvoorbeeld met iets groens of roods) of een stelling waar of niet waar is. Het groepje met de meeste punten wint.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 45: Kettingverhaal

Doel Loskomen, creativiteit in beweging brengen

Aantal personen 4+ deelnemers in groepjes

Tijdsduur 15 minuten

Opstelling Per groepje een (vierkante) tafel met 4 stoelen

Benodigheden Systeemkaartjes met stiften

Online Niet mogelijk

Als start van een bijeenkomst, workshop of conferentie kan het verfrissend zijn om de deelnemers een verhaal te laten schrijven als kettingverhaal. Door dit verhaal als kettingverhaal te maken raak je als groepje de rode draad van het verhaal sneller kwijt wat een beroep doet op de creatieve geest. Ook kan het een mooie starter zijn om de sfeer te stimuleren en de breinen op standje creativiteit te zetten.

Bij deze werkvorm kun je ook een opdracht meegeven als start van de dag en het onderwerp wat centraal gaat.

Stappen:

1. De groep zit met minimaal 4 deelnemers met de ruggen naar elkaar.
2. Twee mensen pakken een stapeltje systeemkaarten. Je zou ervoor kunnen kiezen om twee kleuren door elkaar te gebruiken die verband hebben met twee verschillende verhalen, passend bij het onderwerp van de dag (bij 4 deelnemers, twee kleuren. Bij 6 deelnemers drie kleuren)
3. Bepaal op welke plek de verhalen starten en laat degene die de systeemkaart heeft deze plek op de eerste systeemkaart plaatsen.
4. Geef het stapeltje systeemkaarten (met de klok mee) door aan de volgende deelnemer.
5. Geef de groep 15 tot 20 minuten de tijd om de verhaallijnen te schrijven en vraag ze om hun creativiteit, ideeën en mogelijkheden op te schrijven, iedere keer maximaal 1 zin op 1 systeemkaart.
6. De deelnemers mogen de bovenste systeemkaart lezen en deze dan onder de stapel plaatsen en hun nieuwe zin op de bovenste systeemkaart plaatsen.
7. Voor een energieke en leuke verhaallijn stimuleer de snelheid van opschrijven.
8. Laat de deelnemers daarna de verhalen aan elkaar vertellen en bespreek kort wat de opbrengst is.
9. Hang de verhalen centraal in de ruimte.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 46: De uitvinding van het jaar!

Doel Samen energie en creativiteit opwekken

Aantal personen 3 a 4 personen per groepje

Tijdsduur 10-15 minuten

Opstelling Ruimte om in subgroepjes te verdelen

Benodigdheden Papier en stiften

Online mogelijk Ja

Zoek je een opwarmende oefening die makkelijk en snel is? Deze werkvorm geeft ook lekker wat dynamiek, levert vaak humor op én brengt energie in de sessie! Allemaal ingrediënten om het brein te helpen écht creatief te zijn!

Stappen:

1. Verdeel de groep in subgroepjes van 3 á 4 personen.
2. Geef ieder groepje een systeemkaart en stift en geef de instructie: "Jullie hebben zo meteen 3 minuten om DE uitvinding van het jaar te bedenken. Dit mag absurd en ludiek zijn, sterker nog, daar houden we van!"
3. Iets wat we echt nog missen op de wereld. Kies je liever een uitvindingsvraag die wat meer past bij het sessievraagstuk, dan kan dit maar bedenkt goed: dit is slechts een opwarmer dus hou het groots en meeslepend.
4. Wil je wat meer tijd aan deze oefening besteden, geef de groepjes dan wat extra tijd en een flipover-vel om even op te braindumpen alvorens ze een keuze maken. Vervolgens mag ieder groepje in 30 seconde het idee toelichten en kun je een soort van 'winnaar' kiezen door iedereen te laten stemmen op het beste idee.
5. Je kunt een uitbreiding doen door nog eens 5 minuten te komen met een creatieve campagne: hoe ga je dit idee wereldkundig maken?

Variant:

- Maak de vraag iets specifieker en uitdagender, bijvoorbeeld:
  - Bedenk een idee voor probleem X.
  - Verander een geweldige oplossing van de afgelopen 50 jaar in een nieuwe variant.
  - Wat is het meest absurde, onuitvoerbare idee wat je kunt bedenken maar zou je stiekem wel willen?
- Ook kun je het competitie-element veranderen in een samenwerkend element. Bijvoorbeeld door een tweede ronde toe te voegen en het bedachte idee door te geven aan het volgende groepje om op voort te borduren.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 47: Force to fit

Doel Mogelijkheden zien, creatieve mindset

Aantal personen 8+ (om meerdere duo's te kunnen maken)

Tijdsduur 10-15 minuten

Opstelling Open ruimte om rond te lopen

Benodigdheden Post-it's en stiften

Online mogelijk Ja

In een creatief proces combineer je idealiter elkaars creatieve breinkracht. Met deze eenvoudige oefening zet je al een eerste opwarmende stap en maak je gebruik van een stukje 'beweging in je lijf is beweging in je brein'.

Stappen:

1. Laat iedereen op een post-it een voorwerp schrijven dat begint met de eerst letter van hun naam.
Bijvoorbeeld: Marieke schrijft op 'mand'.
2. Vervolgens laat je iedereen door de ruimte lopen en tweetallen vormen. Bijvoorbeeld Marieke met mand en Dennis met dromenvanger.
3. Geef de opdracht: "Je krijgt 3 minuten om een nieuw voorwerp te bedenken als combinatie van jullie beide voorwerpen. Oftewel wat voor iets nieuws kun je bedenken met (vraag even een duo welke voorwerpen dat zij hebben) een mand en een dromenvanger? Dat zou zomaar kunnen worden... een dromenbasket waar je iedere ochtend, opgeschreven op een papiertje, je droom in gooit om deze uit je hoofd te kunnen halen."
4. Geef ook duidelijk aan dat het idee totaal niet realistisch hoeft te zijn. Het maakt in principe niet uit wat er verzonnen wordt en hoe 'goed' dit is. Als het maar iets nieuws en niet bestaands is. Dit is om de creativiteit te stimuleren in de breinen van de deelnemers.
5. Iedereen klaar? Laat 2 of 3 duo's hun idee noemen en laat ze dan nogmaals rondlopen op zoek naar een andere deelnemer met een ander voorwerp waar ze weer iets nieuws mee moeten verzinnen.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 48: Nee, ja maar, ja en...

Doel Creatieve mindset, loslaten van oordelen

Aantal personen 2+ in duo's

Tijdsduur 10-15 minuten

Opstelling In duo's tegenover elkaar

Benodigdheden Geen benodigdheden

Online mogelijk Ja

Dit is een kleine oefening met een groots effect! Hoe groot de groep ook is en welke ruimte je ook hebt, deze werkvorm kun je eigenlijk altijd inzetten (zelfs in een theateropstelling). We gebruiken hem graag als mindset-oefening aan de start van een creatieve sessie maar ook op andere momenten kan hij van waarde zijn.

Stappen:

1. Laat tweetallen vormen waarbij iedereen tegenover elkaar staat.
2. Geeft de instructie: "Persoon 1 krijgt zo meteen 1 minuut de tijd om zoveel mogelijk ideeën aan de ander voor te stellen om vanmiddag te gaan doen (alles is mogelijk, geef een aantal voorbeelden). De ander gaat standaard het antwoord "nee" geven. Als ik over een minuut een seintje geef, draaien jullie de rollen om." Op die manier ervaren beide personen hoe het is om met ideeën te komen waar geen gehoor naar is, die meteen afgekapt worden met een 'ongeïnteresseerde nee'.
3. Haal vervolgens plenair even een aantal reacties op. Hoe voelt het om met ideeën te komen waar de ander geen interesse in heeft, ze zelfs niet eens echt wil horen?
4. Geef de vervolginstructie: "We doen precies hetzelfde nog een keer maar nu krijg je geen "nee" terug maar een "ja, maar..." Bijvoorbeeld 'Laten we vanavond lekker gaan uiteten!' 'Ja, maar... dan wil ik wel naar de Italiaan'."
5. Haal ook hier plenair terug hoe men dit ervaren heeft, voelt dit anders, beter, slechter dan de vorige opdracht? En is dit voor iedereen hetzelfde, hoe komt dit bij ieder individueel binnen? Laat een paar reacties horen.
6. Geef de laatste instructie: "We doen nog een keer hetzelfde maar nu krijg je geen 'nee' terug en ook geen 'ja maar', dit keer krijg je een 'ja en'."
7. Doe deze ronde dus ook niet in 2 rondes maar maak er 1 lange, gezamenlijke ronde van. Als het goed is meer lachen horen, gaat het volume omhoog, de energie omhoog en komen er (mogelijk) gekke ideeën voorbij.
8. Pak plenair terug over hoe het deze keer voelde en waarom het wel of niet fijn was. De meeste deelnemers zullen opmerken hier veel blijer van te worden. Maak hiermee het bruggetje dat tijdens een creatieve sessie een 'nee' of 'ja maar'-mindset de energie en creativiteit remt. Juist een 'ja en'-mindset werkt stimulerend en is cruciaal om samen dingen te kunnen gaan creëren. We zijn gewend om snel 'nee' of 'ja maar' te zeggen. Zonde. Stimuleer elkaar op mogelijkheden en kansen. Dit heb je nodig in een brain stormproces als ook in een teambuilding of willekeurig project waar je met een groep stappen wilt zetten.

Variant:

Je kunt deze oefening ook inzetten als een tussendoortje voordat je een presentatie geeft (wordt gegeven) waarbij je verwacht dat mensen negatieve oordelen hebben.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

curio

curio.nl/expertisecentrumtaal

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 49: Woordenketting

Doel Vrij associëren

Aantal personen 6+ deelnemers

Tijdsduur 5-10 minuten

Opstelling In groepjes aan (sta)tafels

Benodigdheden N.v.t.

Online mogelijk Ja

Vrij associëren is een geweldige manier om je mind in te stellen op denken in mogelijkheden. Deze associatievorm is daarom een heerlijke opwarmer om een brainstormsessie mee in te gaan. Een voordeel? De meeste mensen kennen deze oefening nog als kinderspelletje dus je bent weinig tijd kwijt aan de introductie.

Stappen:

1. Verdeel de groep in drietallen en zorg dat iedere groepje genoeg stiften en papier heeft.
2. Geef de instructie: "Jullie gaan zo meteen in groepjes van 3 personen vrijuit associëren op een woord wat ik jullie zometeen ga geven. Persoon 1 begint en benoemt zonder lang na te denken de eerste associatie bij op dat woord. De volgende persoon associeert weer op dat laatst genoemde woord (en dus niet op het eerstgenoemde woord). Etcetera. Van het groepje is 1 persoon de schrijver en deze noteert alle associaties. Jullie krijgen 3 minuten de tijd. Het woord waar jullie mee gaan beginnen is ***."
3. Laat de groep starten. Loop rond om het proces eventueel mee aan te jagen en tussentijdse tijdsindicaties te geven.

Variant:

Voeg een competitief element toe en laat het groepje met de langste ketting winnen.

Online:

Ook online kun je brainstormen. Extra belangrijk in een online setting is dat iedere deelnemer zich betrokken en gehoord voelt. Daarom werkt het goed om te werken met een digitaal whiteboard (zoals Google Jamboard). Verdeel de groep in breakout-rooms en geef iedereen groep de link naar het Jamboard waarbij je aangeeft welke groep op welke pagina van het Jamboard gaat werken. Op deze pagina heb jij al post-its klaargezet waar zij op gaan werken.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 50: Abc-methode

Doel Vanuit de letters van het alfabet nieuwe ideeën bedenken

Aantal personen 4 tot 20

Tijdsduur 20 minuten

Opstelling In groepjes aan ruime tafels

Benodigdheden Schrijfpapier en stiften

Online mogelijk Ja

Creatieve brainstormtechnieken hoeven niet altijd ingewikkeld te zijn om effectief te kunnen zijn. Soms is het goed om een laagdrempelige techniek in te zetten zoals de ABC.

Stappen:

1. Richt van tevoren de ruimte in waarbij je voor iedere groep een flipover-vel met stiften klaarlegt.
2. Leidt de opdracht in door het waarom van het vraagstuk te bespreken. Eindig met de vraagstelling waarmee aan de slag wordt gegaan. Zorg dat deze vraag open, prikkelend en breed is. Vaak begint een goede brainstormvraag met 'Hoe zorgen we ervoor dat ...'.
3. Geef vervolgens de instructie: "Zo meteen kies je als groepje 3 letters uit het alfabet. Met deze letters ga je aan de slag door divergerend ideeën te bedenken (uiteraard heb je de brainstorm-spelregels van tevoren al uitgelegd). Je start bij jullie eerste letter en schrijven bij deze letter zoveel mogelijk gekke, grappige, onhaalbare, absurde, stomme ideeën, alles is goed. Voldoende bedacht? Doe hetzelfde bij de 2e en 3e letter."
4. Als de groepen aan de gang zijn stimuleer dan tussentijds snelheid en het verruimen van de blik. Stimuleer ook rare, onconventionele of reeds gefaalde ideeën en waardeer deze door de inbrenger te complimenteren. Help een handje mee met moeilijke letters als je merkt dat men niet goed op gang komt of als men in (te) haalbare ideeën blijft hangen. Kwantiteit gaat boven kwaliteit, selectie volgt later.
5. Aan het einde van deze ronde heb je een longlist van (hopelijk veel) onrealistische ideeën.
6. Leg een gekleurde stift op iedere tafel en geef de vervolginstructie: "Jullie hebben nu een longlist van onrealistische ideeën. Tijd om met een realistischere bril ernaar te gaan kijken. Jullie krijgen zo meteen x minuten om minimaal 5 ideeën om te buigen naar een realistischere variant. Schrijf dit idee met een gekleurde stift achter het originele idee.
7. Na deze ronde heb je een aantal shortlists van ideeën waarmee je een volgende, convergerende stap kunt gaan zetten.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 51: Personificatie

Doel Vanuit een personage kijken naar een uitdaging

Aantal personen 4 tot 20

Tijdsduur 15 - 30 minuten

Opstelling In groepjes aan ruime tafels

Benodigheden Schrijfpapier of een online whiteboard/Jamboard

Online mogelijk Ja

De essentie van deze werkvorm is nieuwe gezichtspunten vinden en vindingrijkheid stimuleren. Door het vraagstuk te benaderen vanuit een totaal ander perspectief (persoon) komt de groep op ideeën die ze anders nooit gevonden had.

Stappen:

1. Verdeel de groep in subgroepen en zorg dat iedere groep een flipover-vel, post-its en stiften heeft.
2. Leidt de opdracht in door het waarom van het vraagstuk te bespreken. Eindig met de vraagstelling waarmee aan de slag wordt gegaan en geef aan wat je verwachtingen zijn van deze creatieve aanpak.
3. Start deze creatieve aanpak door de groep te vragen om willekeurig enkele superhelden of bekende personen te noemen. Bijvoorbeeld: Donald Trump, Greta Tunberg, Oprah Winfrey, Pipi Langkous, Superman enz. Kies er eentje uit.
4. Maak deze superheld vervolgens 'levend'. Welke bijzondere eigenschappen zijn kenmerkend voor deze persoon/figuur? Inventariseer dit eventueel op een flipover.
5. Geef nu de instructie: "Als groepje krijg je zo meteen x minuten de tijd om zoveel mogelijk ideeën te bedenken vanuit het perspectief van de gekozen persoon/figuur. Hoe zou hij/zij dit vraagstuk aanpakken? En dat moge absurde ideeën zijn! Noteer alle ideeën op een flipover-vel."
6. Meer ideeën nodig? Heb je ruim de tijd? Doe na deze eerste ronde nog een extra ronde met een andere persoon/figuur. En maak zo de lijst van ideeën weer groter en groter.
7. Ieder groepje heeft nu een grote longlist. Tijd voor een realiteitsslag door de groep te instrueren dat ze binnen x minuten zoveel mogelijk wilde ideeën mogen omzetten naar realistischere ideeën.
8. Klaar? Kies dan een convergerende techniek om toe te werken naar een shortlist van realistische ideeën.

Online:

Zet een online whiteboard/Jamboard klaar. Geef plenair de instructie en verdeel de groep in breakout-rooms om aan de slag te gaan. Deel de link naar Jamboard in de chat zodat iedereen mee kan plakken in de break out room groepen. Je kunt er ook voor kiezen om per groep 1 notulist aan te wijzen. Dit gaat ten koste van de snelheid en energie omdat iedereen met het benoemen van een idee moet wachten tot dat deze genoteerd is. Ook moet er dan goed opgelet worden dat ook echt ieder idee genoteerd wordt en niemand overgeslagen of vergeten wordt. Kwantiteit boven kwaliteit.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 52: De anti-methode

Doel Vanuit het omgekeerde kijken naar een uitdaging

Aantal personen 4 tot 20

Tijdsduur 15 - 30 minuten

Opstelling In groepjes aan ruime tafels

Benodigheden Schrijfpapier of een online whiteboard/Jamboard

Online mogelijk Ja

De essentie van deze werkvorm is dat je de vraagstelling omdraait naar het negatieve. Waarom? Het menselijk brein vindt het makkelijker en fijner om te denken aan wat er allemaal mis kan gaan. Met de anti-methode kun je je helemaal uitleven hiermee!

Stappen:

1. Richt de ruimte in met subgroepjes, flipover-vellen en stiften.
2. Geef plenair de inleiding op het onderwerp en licht toe hoe deze brainstormsessie eruit ziet.
3. Start deze oefening met het omzetten van de centrale vraagstelling naar de negatieve variant. Bijvoorbeeld "Hoe zorgen we binnen een kwartaal voor 10 nieuwe, grote klanten" wordt "Hoe zorgen we dat onze 10 beste klanten binnen een kwartaal vertrekken?".
4. Verdeel de groep in groepjes van 4 personen en geef de instructie: "Jullie gaan zo meteen zoveel mogelijk ideeën bedenken op dit negatieve vraagstuk. Let op, divergerend, dus alles is goed. Kwantiteit boven kwaliteit. Jullie krijgen hiervoor x minuten."
5. Jaag het proces aan door tussentijds de vraagstelling regelmatig te herhalen, kwantiteit boven kwaliteit te benoemen en mensen eventueel te wijzen op de spelregels (als je bijvoorbeeld hoort dat ideeën worden veroordeeld).
6. Bespreek na deze ronde enkele resultaten door bijvoorbeeld ieder groepje te vragen wat hun wildste idee is. Hilariteit gegarandeerd.
7. Herhaal deze ronde nogmaals als je merkt dat de antwoorden veilig zijn gebleven. Eventueel kun je de vraagstelling nog wat extremer trekken.
8. Voldoende opgehaald? Geef dan de vervolginstructie: "Hoe kunnen we deze negatieve, wilde ideeën omzetten naar positieve ideeën? Jullie krijgen x minuten om zoveel mogelijk negatieve ideeën om te buigen naar positieve ideeën. Let op: deze mogen nog steeds wild en absurd zijn.
9. Klaar? Sla dan nog een laatste realiteitsslag door eenzelfde instructie te geven maar nu om enkele ideeën om te zetten van wild en absurd naar realistischer.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 53: De presentatiebingo

Doel De deelnemers helpen zoveel mogelijk informatie uit een presentatie te halen + Interactie creëren na een 'zend'-moment

Aantal personen 5+ deelnemers

Tijdsduur 5 min + De duur van de presentatie + 10 min

Opstelling Plenair in theateropstelling / cirkel / groepjes

Benodigdheden A4tje + stift

Online mogelijk Ja

Eén van onze favoriete werkvormen om van een statische presentatie, een interactieve en waardevol moment te maken is een ouderwetse bingo. Je zorgt er met deze werkvorm niet alleen voor dat mensen bij de les blijven maar ook betrek je ze bij het verhaal door input te leveren die ze wel/niet verwacht hadden.

Let op: deze bingo is alleen geschikt bij een presentatie/ les van informatie die (enigszins) bekend is bij de deelnemers. Denk aan een herhaling in missie-visie, een samenvatting van eerder gezonden info, een status-update. Of voor het herhalen van stof/ oefenen voor een toets.

Stappen:

1. Geef de opdracht om op een A4tje een tabel te tekenen van 3 bij 3.
2. Op deze zelfgemaakte bingokaart vult ieder vervolgens 9 woorden in, waarvan hij/zij verwacht dat ze in het volgende verhaal, presentatie, samenvatting voorbij gaan komen.
3. Leg vervolgens de bingoregels uit:
  - Streep de woorden af die je voorbij hoort komen in de presentatie.
  - Heb je 3 woorden horizontaal afgestreept dan heb je een 'rijtje' (geef aan of met dit wel/niet mag roepen – of alleen de eerste persoon met een 'rijtje')
  - Heb je alle 9 woorden afgestreept dan heb je 'bingo' (spreek af of dit wel/niet geroepen mag worden – of alleen de eerste persoon met een 'bingo')
4. Het is misschien de verwachting dat deelnemers op deze manier afgeleid worden van de inhoud, maar integendeel, het zorgt er juist voor dat ze er met hun brein bij blijven en niet afdwalen naar boodschappenlijstjes of andere zaken. Deze werkvorm verhoogt juist de opbrengst.
5. Ook na de presentatie is het interessant om de groep te bevragen:
  - Wie had er het eerste bingo en met welke woorden?
  - Wie hoefde nog maar 1 woord, welke was dat? En waarom is dit woord niet benoemd? Vraag een reactie aan degene die de presentatie heeft gegeven.
  - Welke woorden zijn nog meer niet genoemd in de presentatie en wat betekent dit? Vraag aan degene die de presentatie heeft gegeven.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 54: Teken het maar...

Doel Teken je ervaring van de dag

Aantal personen 4+ deelnemers

Tijdsduur 10 - 20 minuten

Opstelling In groepjes in de open ruimte

Benodigdheden A4 papier + stiften

Online mogelijk Ja

Deze werkvorm is een laagdrempelige manier om samen te vatten op een visuele manier. Al het gedane en geleerde passeert nog een keer de revue wat zorgt dat zaken nog beter onthouden gaan worden. Zeer waardevol dus!

Stappen:

1. Iedereen pakt een vel papier en een stift.
2. Geef de instructie: "Teken in 3 mini-tekeningetjes datgene wat je echt bijblijft van deze dag. Je krijgt hiervoor 3 minuten."
3. Maak vervolgens twee- of drietallen en laat men de bladen met elkaar vergelijken. Zijn er overeenkomsten, iets dat iedereen dus echt bijblijft? En wat zijn de verschillen?
4. Je kunt er ook voor kiezen om de groep niet in twee- of drietallen te verdelen maar mensen vrij in de ruimte te laten rondlopen en met minimaal 2 andere deelnemers hun visuele samenvatting te vergelijken.

Variant:

Een soortgelijke aanpak kun je ook toepassen als kennismakende oefening:

- Teken je superkracht, waar ben jij echt goed in?
- Teken een dier dat het beste bij jou past.
- Teken het bovenste item op je bucketlist.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 55: Ik ga naar huis en neem mee

Doel Evalueren op een luchtige manier/ herhalen van opgedane kennis.

Aantal personen 6 - 12 deelnemers

Tijdsduur 5 – 10 minuten

Opstelling Staand in een cirkel

Benodigdheden Niets

Online niet mogelijk

Op het einde van een sessie is het belangrijk om even al het gedane en geleerde de revue te laten passeren. Op die manier haal je alles nog even opnieuw door het brein, waardoor het beter blijft plakken. Met deze oefening doe je dat op een snelle en ouderwetsbekende manier.

Stappen:

1. Laat alle deelnemers in een grote kring staan.
2. Geef de instructie: “We gaan zometeen het oudhollandse ‘Ik ga op vakantie en neem mee...’ spelen. Wie kent dit spelletje? ... Wat zijn de kenmerken van dit spelletje?” Je wil hierin horen dat mensen om de beurt iets opnoemen wat ze mee op vakantie gaan nemen. Ze moeten daarin ook alles opnoemen wat al door de voorgangers is gezegd.
3. Vul aan: “In deze variant ga je niet opnoemen wat je mee op vakantie neemt, maar wat je mee naar huis neemt na deze dag. Wat is je grootste inzicht?”
4. Persoon 1 begint en noemt zijn/haar grootste inzicht in 1 zin.
5. Persoon 2 herhaalt dit inzicht (dit hoeft niet de volledige zin te zijn, dit mag ook in 1 steekwoord) en voegt daar zijn/haar grootste inzicht aan toe.
6. Persoon 3 herhaalt beide genoemde inzichten en voegt het eigen inzicht er aan toe.
7. Dit gaat door totdat iedereen is geweest.
8. Loopt iemand tussentijds vast, laat de andere deelnemers dan helpen.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 56: De galerij

Doel Polsen hoe de deelnemers de les ervaren hebben

Aantal personen 4 - 25 deelnemers

Tijdsduur 10 - 20 minuten

Opstelling Online, op een digitaal whiteboard

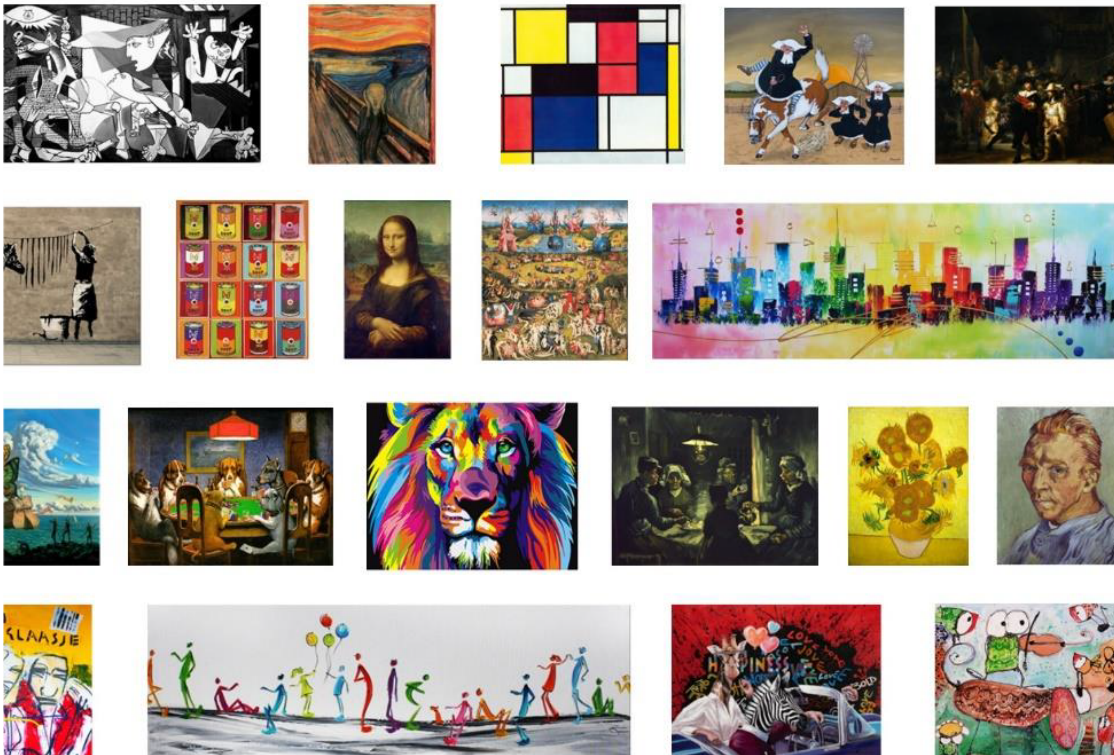
Benodigheden Een digitaal whiteboard en een template

Online mogelijk

Het is goed om op het einde van een les/ workshop te polsen wat men ervan heeft gevonden. Dit kan op verschillende manieren. Deze visueel ondersteunde oefening doet dat op een metaforische manier.

Stappen:

1. Zet een scherm klaar met daarop 10 á 20 afbeeldingen van bekende en minder bekende schilderijen.
2. Stel je deelnemers de vraag: "Welk schilderij geeft het beste weer hoe jij deze training/workshop/les ervaren hebt?"
3. Geef de deelnemers enkele minuten de tijd om te bepalen welk schilderij het beste weergeeft hoe ze terugkijken op de sessie
4. Bespreek vervolgens plenair, in drietallen of lopend door de ruimte.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 57: Stap voor stap naar eigen tekstproductie

Doel Het schrijven van een eigen tekst in de doeltaal

Aantal personen Vanaf 2 personen

Tijdsduur: Verschillend

Opstelling: In tweetallen

Benodigheden:

1. Puzzelstukken tekst.
2. Tekst persoonlijke situatie van iemand anders.
3. Incomplete tekst.
4. Tekst.
5. Een aantal punten om een tekst mee te kunnen schrijven.
6. Papier.

Online mogelijk Ja

Diverse werkvormen:

1. **Puzzelen**
Cursisten krijgen een tekst die in stukken is geknipt en leggen de stukken in een logische volgorde.
2. **Tekst aanpassen**
Cursisten lezen een tekst en passen deze aan een andere (hun eigen?) situatie aan.
3. **Tekst aanvullen**
Cursisten lezen een incomplete tekst en vullen ontbrekende stukjes in.
4. **Reactie schrijven**
Cursisten lezen een tekst en schrijven vervolgens een reactie. Daarbij maken ze gebruik van de woorden en zinnen uit de gegeven tekst.
5. **Punten uitwerken**
Cursisten schrijven een tekst aan de hand van gegeven punten.
6. **Brief aan medestudenten**
Cursisten schrijven in tweetallen een tekst aan een ander tweetal. Daarna schrijven ze een reactie op elkaars tekst.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 58: Voorbereiding op leesoefeningen

Doel voorbereiding op leesoefeningen

Aantal personen individueel of in groepjes

Tijdsduur divers

Opstelling meerdere mogelijkheden

Benodigdheden Een tekst

Online mogelijk Ja

Stappen:

1. **Skimmen**
De cursisten bekijken gedurende korte tijd (een halve of hele minuut) een tekst en destilleren er zoveel mogelijk informatie uit.
2. **Titels, koppen en plaatjes**
Als skimmen, maar dan leiden de cursisten hun informatie af van de titels, koppen en plaatjes.
3. **Voorkennis activeren**
Cursisten maken een inventarisatie van wat ze al weten over een bepaald onderwerp.
4. **Tekstsoorten herkennen**
Cursisten proberen de tekstsoort te herkennen aan de hand van vragen van de docent.
5. **Scannen**
Cursisten zoeken naar specifieke informatie in een tekst, bijvoorbeeld naar namen of jaartallen, aan de hand van vragen of van een schema dat moet worden ingevuld.
6. **Alinea's voorspellen**
Cursisten voorspellen waar de tekst over gaat en lezen steeds één alinea om te controleren of de voorspelling klopt.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 59: Herkennen teksten

Doel het leren herkennen en begrijpen van de structuur en verhaallijn van een tekst

Aantal personen individueel of in groepjes

Tijdsduur divers

Opstelling Meerdere opties.

Benodigdheden

1. Teksten in stukken geknipt
2. Teksten zonder kopjes en titels
3. Verzameling losse zinnen
4. Volledige tekst
5. Dobbelsteen met Hoe, waar, waarom, wie, wat en wanneer
6. Papier en stiften

Online mogelijk Ja

Stappen:

1. **Puzzelen**
Cursisten krijgen een tekst die in stukken is geknipt en leggen de stukken in goede volgorde.
2. **Titels en kopjes**
De cursisten krijgen een 'kale' tekst en voegen zelf titels en kopjes toe.
3. **Samenvatting ordenen**
Cursisten krijgen een verzameling losse zinnen die ze moeten ordenen. Zo ontstaat een samenvatting van de tekst.
4. **Vertelronde**
In een groepje leest iedere cursist een deel van de tekst. Daarna vertellen ze elkaar wat ze gelezen hebben.
5. **Maak een dobbelsteen met de volgende woorden erop: Hoe, wat, waar, waarom, wie en wanneer.**
In een groepje gooit ieder om de beurt met de dobbelsteen en maakt een vraag over de tekst met het gegooide woord.
6. **Voor het lezen van de tekst maakt ieder een mindmap en schrijft hij op wat hij/ zij al weet van het onderwerp.** Na het lezen van de tekst wordt de mindmap aangevuld met nieuwe informatie.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 60: Tekstbegrip

Doel Oefeningen voor gedetailleerder tekstbegrip

Aantal personen individueel of in groepjes

Tijdsduur divers

Opstelling Meerdere opties

Benodigdheden:

1. Tekst
2. Tekst met gaten
3. Tekst en woordenboek
4. Tekst
5. Tekst en papier
6. Tekst en papier

Online mogelijk Ja

Stappen:

1. **Woordbetekenis raden**
Studenten raden naar de betekenis van woorden door de context.
2. **Gatenteksten invullen**
De studenten ontvangen de tekst met gaten. Ze maken uit de context op welk woord moet worden ingevuld.
3. **Werken met een woordenboek**
Studenten zoeken onbekende woorden op in een woordenboek. Ze kunnen van een korte tekst alle onbekende woorden opzoeken tot ze de tekst woord voor woord begrijpen. Ze kunnen ook (bij een langere tekst) alleen de woorden opzoeken die ze nodig hebben om de strekking van de tekst te begrijpen.
4. **Selectief informatie zoeken**
Studenten zoeken informatie in de tekst aan de hand van vragen.
5. **Sms of telegram maken**
Studenten maken van de tekst een sms-bericht of een telegram door alle minder belangrijke informatie te verwijderen.
6. **Vragen maken**
Cursisten maken zelf vragen bij een tekst. Uiteraard kunnen de vragen ook uitgewisseld en beantwoord worden.

[Ga naar bronvermelding.](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Werkvorm 61: Beelddictee

Doel Oefenen voorzetsels

Aantal personen individueel

Tijdsduur Ongeveer 10 minuten

Opstelling Meerdere mogelijkheden

Benodigdheden Pen en papier

Online mogelijk Ja

Stappen:

Studenten hebben pen en papier nodig. Ze kunnen hun telefoon tijdens de opdracht even naast zich neerleggen. A2. Is iedereen klaar zit, geef je een omschrijving. De cursisten proberen deze omschrijving te tekenen. Bijvoorbeeld een woonkamer: Teken een kamer, links staat een grote bank, boven de bank hangt een schilderij, voor de bank staat een tafel, links van de tafel staat een lamp. Deze oefening is ook goed om te oefenen met voor, achter, boven, naast etc. Aan het einde laten de cursisten hun tekening zien.

[Ga naar bronvermelding](#)

[Ga terug naar overzicht](#)

Database werkvormen / taalactiviteiten

NT2

Bronvermelding

Werkvorm 1: kiesoeroe.nl

Werkvorm 2: weerwoord.kentalis.nl

Werkvorm 3: kiesoeroe.nl

Werkvorm 4: taalpraktijk-nt2.nl

Werkvorm 5: taaldoetmeer.nl

Werkvorm 6 t/m 13: uva.nl

Werkvorm 14 t/m 56: sessiemakers.nl

Werkvorm 57 t/m 61: [Werkvormen en variaties voor het talenonderwijs](#)

[Ga terug naar overzicht](#)